

İDARE

Dahiliye Vekâletinin aylık mecmuası

Yıl: 4

MART 1931

Sayı:36

Resmî Kısım:

Tayinler
Emniyet işleri umum müdürlüğü tayinleri
Vilâyet inzibat komisyonları kararları
Takdirnameler
Kanunlar
Tefsirler
T. B. M. M. kararları
İcra vekilleri heyeti kararnameleri
Nizamnameler
Şûrayı Devlet kararı
Teşkilât, fek ve ilhaklara ait kararnameler
Tamimler

Gayrı Resmî Kısım :

Mahallî işler :

Lehistan'da, İsveç'te ve Norveç'te vilâyet idareleri

K. Naci

Mahallî İdareler Umura Müdür Muavini

Hukuku idare

M. Atıf

Tapu ve Kadastro Umum Müdürü

.....
İstanbul — Hamit Matbaası
1931

Resmi Kısım**Tayinler****Vali muavinleri:****Kararname No. 7158**

Münhal bulunan Elâziz vali muavinliğine Ankara vilâyeti mektupçusu Sezai Beyin terfian tayini tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

4/3/1931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Başvekil
İsmet

Mektupçular

Kararname No. 7183

Münhal bulunan Ankara vilâyeti mektupçuluğuna Keskin kaymakamı Kâzım Beyin tayini tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

9/3/931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Başvekil
İsmet

Kaymakamlar

Kararname No. 7161

Korkuteli kaymakamlığına Mes'udiye kaymakamı Hilmi, Finike kaymakamlığına Antalya Polis müdürü Mustafa, Tire Kaymakamlığına Korkuteli kaymakamı Vehbi, Tarsus kaymakamlığına Hafik kaymakamı Kemal, Pınarbaşı kaymakam

.....

lığına Fatsa kaymakamı Celâl, Fatsa kaymakamlığına Finike kaymakamı Hayri, Eşme kaymakamlığına Gördes kaymakamı Vakkas Ferit, Gördes kaymakamlığına Eşme kaymakamı Ruhi Beylerin sınıflarile nakil ve tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

4/3/931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Başvekil
İsmet

Kararname No. 7196

Münhal bulunan Menemen kaymakamlığına Söke kaymakamı Hasip, Çine kaymakamlığına Sandıklı kaymakamı Yahya Ömer, Sandıklı kaymakamlığına Tire kaymakamı Salâhattin, Akseki kaymakamlığına Gölpazarı kaymakamı Nuri, Gölpazarı kaymakamlığına Akseki kaymakamı Şükrü, Merzifon kaymakamlığına Pınarbaşı kaymakamı İbrahim Rüştü, Beylerin sınıflarile nakil ve tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

15/3/931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Başvekil
İsmet

—————

**Birinci umumî müfettişlik asayiş
şubesi müdür muavinleri:**

Kararname No. 7218

Münhal bulunan 55 lira maaşlı birinci umumî müfettişlik asayiş şubesi müdür muavinliğine Şemdinan kaymakamı Reşat Beyin tayini tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

Başvekil
İsmet

22/3/931
REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Tasfiye edilenler

Umuru hukukiye müdürleri:

Kararname No. 7184

Vaziyeti ve sicilli itibarile kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılan Adana vilâyeti umuru hukukiye müdürü Cemal Beyin hakkında memurin kanununun muvakkat birinci maddesinin tatbiki tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

9/3/931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
ř. Kaya

Başvekil
İsmet

Kaymakamlar:

Kararname No. 7021

Çine kaymakamı Sakıp Beyin görülen aczi idarisine binaen tasfiyesi tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

12/1/931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Başvekil
İsmet

Kararname No. 7219

Torbalı kaymakamı Hüsni ve esbak Plümür kaymakamı Mehmet Emin Beylerin memurin kanununun muvakkat birinci maddesi mucibince tasfiyeleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

22/3/931

REİSİCUMHUR
Gazi Mustafa Kemal
Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Başvekil
İsmet

Emniyet İşleri **Umum Müdürlüğü** **Tayinleri**

Polis müdürleri :

Antalya Polis müdürlüğüne Ardahan kaymakamı Hıfzı Beyin tayini 9/3/931 tarihinde iradei milliyeye iktiran etmiştir.

Merkez memurları :

Elâziz merkez memurluğuna Gazi Antep serkomiseri Hüseyin Avni, Muş merkez memurluğuna Sivas serkomiseri Necmettin, Van merkez memurluğuna Sinop serkomiseri Tahir, Cebelibereket merkez memurluğuna Zonguldak serkomiseri Levhi, Ankara merkez memurluğuna Giresun serkomiseri Hürrem, İstanbul merkez memurluğuna Manisa serkomiseri Necip Beyler tayin edilmişlerdir.

Serkomiserler :

Artvin serkomiserliğine Bitlis serkomiserliğinden müstafi addedilen İbrahim Hakkı Efendi tayin edilmiştir.

Taharri ikinci komiserler :

İstanbul Polis müdüriyeti ikinci şube 12 numaralı taharri ikinci komiserliğine mezkûr şube 134 numaralı taharri komiser muavini Saim ve 7 numaralı taharri ikinci komiserliğine Mardin ikinci komiseri Hüseyin Hüsnü Efendiler tayin edilmişlerdir.

Komiser muavinleri :

Gazi Antep komiser muavinliğine Muş komiser muavini İbrahim Nazmi, Urfa komiser muavinliğine Adana 4 numaralı komiser muavini Hamdi ve onun yerine Bursa 3 numaralı komiser muavini Hüseyin Avni Efendiler naklen tayin edilmişlerdir.

.....

Vilâyet
İnzibat Komisyonları
kararları

Artvin

Şavşat muhasebei hususiye memuru Münir, sandık emini Süleyman, orman muamelât memuru Cevdet Efendiler teşrinisani - 930 ayı zarfında ve kezalik Şavşat muhasebei hususiye memuru Münir, orman muamelât memuru Cevdet Efendiler teşrinievvel - 930 zarfında vazifeleri başına geç geldiklerinden dolayı tevbih cezasile tecziye edilmişler.

Çorum

Osmancık tahrirat kâtibi Ali Efendinin yerli olması ve vazifeden istina ederek kendi işlerde meşgul bulunması hasabile vücudünden oraca istifade edilemeyeceğinden dolayı mecburî tahvile tâbi tutulmuştur.

.....

Osmancık muhasebei hususiye tahsildarı Ahmet Efendinin mezuniyetsiz vazifesine devam etmediğinden dolayı bir haftalık maaşı kesilmiştir.

Erzurum

Narman nahiyesi müdürü Bahri Efendinin Erzurum'un istilâsında Rus'lar tarafından ihrak edilmiş olan nahiyeye hükümet konağının pek çok emek sarfı ile yeniden inşası hususundaki faaliyetinden dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.

Giresun

Merkezi vilâyete merbut Bulancak nahiyesi müdürü Fahri Beyin köy kanunundan istifade ederek yedi köy ve nahiyeye merkez mekteplerini tamir ve bir mektebi de müceddeden inşa ve millet mekteplerine azamî müdavim temin etmek ve Arap harflerde gizli tedrisat yapanları takip ve vazifesini hüsnü suretle ifa ettiğinden ve Piraziz nahiyesi müdürü Cemal Beyin son altı ay zarfında dört köy mektebinin tamirine ve bir mektebin de müceddeden inşasına ilk ve millet mektepleri devamsızlarını takibe ve bu müesseselere azamî müdavim teminine muvaffak olduğundan dolayı mumaileyha birer takdirname ile taltif edilmiştir.

Isparta

Vilâyet hususî muhasebe dördüncü daire tahsildarı Mehmet Efendinin beş gün vazifesine devam etmemesinden ve tahsilâta devamsızlığından dolayı bir haftalık maaşı kesilmiştir.

Tekirdağ

Çorlu muhasebei hususiye memuru Emin Efendi vazifesine lâkaydisinden dolayı ihtar cezasile tecziye edilmiştir.

Urfa

Yaylak kazası tahrirat kâtibi Yusuf Ziya Efendi vazifesinde gösterdiği aczile beraber kaza kaymakamı Beye karşı serkeşane harekette bulunduğundan dolayı memurin kanununun 35 inci maddesi mucibince mecburî tahvile tâbi tutulmuştur.

Takdirnameler

Darende kaymakamı Şevket Bey Darende ve Gürün kazaları muhitinde şekavette bulunan Mebcu çetesinin derdest ve tenkilinde gösterdiği mesaisinden dolayı vekâlet inzibat komisyonunca takdirname ile taltif edilmiştir.

Kocaeli vilâyetinin Kaymas nahiyesi müdürü Fehmi ve Eskişehir vilâyetinin Çifteler nahiyesi müdürü Halim Beyler sıtma mücadelesi işlerinde göstermiş oldukları faaliyet ve muvaffakiyetlerinden dolayı Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince birer takdirname ile taltif edilmişlerdir.

Urla kaymakamı Baha Bey Menemen kaymakamlığı vekâletinde bulunduğu sırada Menemen hâdisei irticaiyesinin tevlit eylediği gayritabiî vaziyetin izalesi için idarei örfiyenin lüzum gösterdiği hassasiyet dairesinde çalıştığından ve Cümhuriyet ve inkılâbın icap ettiği bütün işlerde samimî gayret gösterdiğinden dolayı vekâlet inzibat komisyonunca takdirname ile taltif edilmiştir.

Kanunlar

1753 numaralı kanun nakliye vasıtaları hakkındaki kanuna merbut cetvellerin tadiline dair olup resmî gazetenin 1742 numaralı nüshasında münderiçtir.

1754 numaralı kanun seyyar sıhhat memurlarına yem bedeli verilmesine dair olup resmî gazetenin 1742 numaralı nüshasında münderiçtir.

1755 numaralı kanun tahlisiye idaresinin teşkilât ve vazaifi hakkındaki kanunun üçüncü maddesinin tadiline dair olup resmî gazetenin 1742 numaralı nüshasında münderiçtir.

1756 numaralı kanun ziraatte kullanılan bazı maddelerin gümrük resminden muafiyeti hakkında olup resmî gazetenin 1742 numaralı nüshasında münderiçtir.

1757 numaralı kanun Büyük Millet Meclisi azasının tahsisat ve harcırahları hakkındaki 1613 numaralı kanunun bi

.....

rinci maddesinin tadili hakkında olup resmî gazetenin 1745 numaralı nüshasında münderiçtir.

—————

1758 numaralı kanun Türkiye Cümhuriyeti ile Yunanistan hükümeti arasında aktolunan ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkında olup resmî gazetenin 1748 numaralı nüshasında münderiçtir.

—————

**1930 senesi bütçesinde münakale
yapılmasına dair**

Kanun

Kanun No. 1759

Kabul tarihi : 5/3/1931

Neşri tarihi : 11/3/1931

Madde 1 — 1930 bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasılları arasında ceman (87,500) liralık münakale yapılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.
(Cetvel resmî gazetenin 1745 numaralı nüshasında münderiçtir.)

—————

**İntihabı mebusan kanunu muvakkatinin
10 uncu maddesine bir fıkra
ilâvesi hakkında
Kanun**

Kanun No. 1760

Kabul tarihi : 9/3/1931

Neşri tarihi : 11/3/1931

Madde 1 — İntihabı meb'usan kanunu muvakkatinin muaddel 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

Ancak fesih, iptal veya meclis heyetini teşkil edecek miktarda aza ve yedek aza kalmamak gibi sebeplerle belediye meclisinin teşekkülü mümkün olmayan yerlerde, belediye hududu dahilindeki mahalle ihtiyar heyeti belediye reisinin veya belediye kanununun 90 ıncı maddesi mucibince nasbolunan reis vekilinin riyaseti altında belediye binasında toplanarak belediye meclisi azalığına intihap olunmak evsafını haiz olmak üzere kendi aralarından veya hariçten yukarıda gösterilen miktarda heyeti teftişye azası seçerler.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

.....

**Islahı hayvanat kanununun 4 üncü
maddesini muaddil
Kanun**

Kanun No. 1761

Kabul tarihi : 9/3/1931

Neşri tarihi :17/3/1931

Madde 1 — 7 haziran 1926 tarih ve 904 numaralı ıslahı hayvanat kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Damızlık tiftik keçilerinin menı imrarı hakkında 11 nisan 1334 tarihli kanunun hükümleri mahfuz kalmak şartile bütün hayvanların ecnebi memleketlere ihracı serbestir. Yalnız aygır, iğdiş, kısarak ve katırların ihracı lüzumunda İcra Vekilleri Heyeti kararile menolunabilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun tatbikına Adliye, Millî Müdafaa, Maliye, Dahiliye ve iktisat Vekilleri memurdur.

—————

.....

**917 numaralı kanunun 2 inci
maddesinin tadiline dair
Kanun**

Kanun No. 1762

Kabul tarihi : 9/3/1931

Neşri tarihi :17/13/1931

Madde 1 — Jandarma ve hudut kıtaatı küçük zabitan ve neferatının usulü işeleri hakkındaki 15 kânunuevvel 1926 tarih ve 947 numaralı kanunun 2 inci maddesi aşağıdaki veçhile tadil edilmiştir:

Jandarma efradının kayıt ve kabulü ve muhassasatları hakkındaki 19 nisan 1926 tarih ve 812 numaralı kanunun 11 inci maddesi mucibince Jandarma yeni efrat mekteplerinde tahsilde bulunan efrat ile seyyar jandarma kıtaatı efrat ve küçük zabitanı ve hudut kıtaatı başçavuş, çavuş, onbaşı ve neferatı 14 eylül 1330 tarihli askerî tayinat ve yem kanunu muvakkati ile müzeyyelât ve tadilâtı ahkâmı dairesinde vaz'ı kazan suretile işe edilirler.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa, Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Muvakkat madde — Bu kanunun hükmü 1 haziran 1930 tarihinden itibaren Millî Müdafaa Vekâletince işe edilen seyyar jandarma kıt'alarına da şamildir.

—————

**Hariciye Vekâleti 1930 senesi bütçesinin
440 inci faslı unvanının
tadili hakkında
Kanun**

Kanun No. 1763

Kabul tarihi : 9/5/1931

Neşri tarihi : 11/3/1931

Madde 1 — 1930 senesi Hariciye Vekâleti bütçesinin 440 inci masarifi mütenevvia faslının birinci maddesi unvanı (Sefirler ve ecnebi misafirlerin ibate, izaz, ziyafet ve konak ve bahçe masrafları ve Balkan İttihadı Cemiyetine yardım) şeklinde tadil edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

.....

**Askerî memnu mıntakalar kanununun 1 inci
maddesinin (A) fıkrasile 14 üncü
maddesinin tadili hakkında
Kanun**

Kanun No. 1764

Kabul tarihi : 12/3/1931

Neşri tarihi : 17/3/1931

Madde 1 — 1110 numaralı askerî memnu mıntakalar kanununun birinci maddesinin (A) fıkrasında askerî tesisat meyanında zikrolunan (kışlalar) kelimesi kaldırılmıştır.

Madde 2 — 1110 numaralı kanunun on dördüncü maddesi şöylece tadil edilmiştir:

Her nevi barut, hatruç, mevadî infilâkiye, bombalar ve sair mevadî nariye ve işıaliye muhafazasına tahsis kılınan cephaneliklerin ve sair bu gibi tehlikeli bina ve depoların, mermi dolduran ve boşaltan imalâthanelerin ve endaht poligonlarının muhafazaları için mezkûr müessesat etrafında bulunan muhafaza sütrelereinden itibaren dairen madar (100-200) metreye kadar imtidat eden emniyet mıntakası dahilinde bunların muhafazasına tahsis edilmiş olan askerî kıt'adan başka hiç bir kimse bulunmaz.

İşbu mesafeler dahilindeki gayri menkul emval sahiplerinin hukuku birinci maddenin (A) fıkrasındaki esas dairesinde temin olunur.

.....

400 metreye kadar olan saha dahilinde de yangın tehlikesini tevlit edecek inşaat ve idharat memnudur.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

—————

1765 numaralı kanun Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1927 senesi hesabı kat'isi hakkında olup Resmî Gazetenin 1756 numaralı nüshasında münderiçtir.

—————

1766 numaralı kanun Konya ovası sulama idaresinin 1927 senesi hesabı kat'isi hakkında olup Resmî Gazetenin 1757 numaralı nüshasında münderiçtir.

—————

1767 numaralı kanun Karadeniz boğazı tahlisiye idaresinin 1927 senesi hesabı kat'isi hakkında olup Resmî Gazetenin 1758 numaralı nüshasında münderiçtir.

—————

.....

**1930 senesi bütçesinde münakale
icrasına ve tahsisatı fevkalâde
verilmesine dair
Kanun**

Kanun No. 1768

Kabul tarihi : 16/3/1931

Neşri tarihi : 21 /3/1931

Madde 1 — 1930 senesi İktisat Vekâleti bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddelerinden cem'an (200.000) lira tenzil edilmiştir.

Madde 2 — Birinci madde mucibince tenzil edilen mebalîğden (100,000) lira 1930 senesi Emniyeti Umumiye bütçesinin 381 inci istihbarat masrafı faslına ilâve edilmiş ve (100.000) lirası da (intihabı meb'usan masrafı) namile Dahiliye Vekâleti bütçesinde açılan 354 üncü fasla tahsisatı fevkalâde olarak konulmuştur.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.
(Cetvel Resmî Gazetenin 1753 numaralı nüshasında münderiçtir.)

—————

.....

**1930 senesi bütçesinde münakale
icrasına ve tahsisatı fevkalâde
verilmesine dair
Kanun**

Kanun No. 1769

Kabul tarihi : 16/3/1931

Neşri tarihi : 21/3/1931

Madde 1 — 1930 senesi bütçesinin merbut (1) numaralı cetvelde yazılı fasıl ve maddelerinden cem'an (142,236) lira tenzil edilmiştir.

Madde 2 — Birinci madde mucibince tenzil edilen mebalîğden (140,563) lirası merbut (2) numaralı cetvelde gösterilen tertiplere ve (1673) lirası dahi (1926 senesinde tediye edilip mahsubu tahakkuk eden avansların mahsubu karşılığı) namile Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü bütçesinde açılan 815 inci fasla tahsisatı fevkalâde olarak konulmuştur.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.
(Cetvel Resmî Gazetenin 1753 numaralı nüshasında münderiçtir.)

—————

1770 numaralı kanun İstanbul Darülfünununun 1927 malî senesi hesabı kat'isi hakkında olup Resmî Gazetenin 1758 numaralı nüshasında münderiçtir.

—————

.....

**Mübadele ve teffiz işlerinin kat'î
tasfiyesi ve intacı hakkında
Kanun**

Kanun No. 1771

Kabul tarihi: 19/3/1931

Madde 1 — 16 nisan 1340 tarih ve 488 numaralı mübadeleye tâbi ahaliye verilecek emvali gayri menkule hakkındaki kanunun ikinci maddesinin son fıkrasında yazılı had dahilinde 1331 numara ve 28 mayıs 1928 tarihli mübadil, gayri mübadil ve muhacirlere tahsis olunan gayri menkullerin tapuya raptına dair kanunun birinci maddesinde gösterilen nisbetler kat'î tasfiyeye esastır.

Bu nisbetler dahilinde mevcut hükümlere tevfikan ittihaz edilmiş olan teffiz kararları kat'î ve muteberdir. Bu kanunun neşrinden sonra teffiz kararı ittihaz olunamaz.

Madde 2 — Kat'î tasfiyeye esas tutulan nisbetler fevkinde mal almış olup fazlasını borçlanmış bulunan mübadillerin, fazlası hakkındaki taahhütleri bakidir.

Mezkûr nisbetler fevkinde mal tefevvüz edip fazlasını henüz borçlanmamış olan mübadiller işbu fazlaları bu kanunun mer'iyetinden itibaren üç ay zarfında borçlanma kanununa tevfikan borçlanmaya veya uhdelerindeki malı terkedip

.....

mukabilinde istihkak nisbetinde tasfiye vesikası almak üzere müracaata mecburdur.

Madde 3 — 1331 numaralı kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen müddet zarfında müracaat etmiş olup mezkûr kanunun birinci maddesinin tayin ettiği nisbetler dahilinde tahakkuk eden istihkaklarına mukabil hiç mal almayan veya kısmen mal alan mübadillere on birinci madde mucibince tasfiye vesikası verilir.

Madde 4 — 1331 numaralı kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen müddet zarfında müracaat etmemiş veya müracaat edip te vesikaları ikmal edilmemiş olan mübadiller ile 1341 numaralı kanunun şümülü dahilinde Bulgaristan'dan gelenlere ve muhacirlere iskâni adi derecesinde tahsis edilmiş olan emval, aidiyeti ciheti ne olursa olsun, uhdelerinde ipka ve meccanen temlik olunur.

İskâni adi derecesinden fazlası borçlanma kanununa tevfikan borçlandırılır.

İskâni adi derecesini gösterir bir cetvel bu kanuna merbuttur.

Madde 5 — Meskene muhtaç harikzedelerin işgallerinde bulunan meskenler aidiyeti ciheti ne olursa olsun uhdelerinde ipka ve iskâni adi derecesindeki miktarı meccanen temlik edilir. Fazlası borçlanma kanununa tevfikan borçlandırılır.

Madde 6 — İşbu kanunla temlik edilen gayri menkullerden iskâni adi haddi dahilinde bedelsiz verilecek olanların bu kanunun mer'iyetine kadar istifa edilmemiş borç taksitleri tahsil olunmaz. Tahsil edilmiş olanlar iade edilmez.

Madde 7 — Gerek iskâni adi gerek teffiz suretile mübadillere, muhacirlere ve harikzedelere temlik edilecek gayri menkuller tapu harcı alınmadan tapuya raptolunur.

Madde 8 — Kat'î tasfiyeye memur olmak üzere Dahiliye ve Maliye Vekâletlerince tayin edilecek beş zattan mürekkep bir tasfiye heyeti teşkil olunur.

Madde 9 — Üçüncü maddede yazılı istihkak sahiplerinden ellerinde teffiz komisyonlarınca verilmiş istihkak mazbataları bulunan mübadillerin bu kanunun mer'iyetinden itibaren üç ay zarfında mazbatalarını teffiz komisyonu reislerine tevdi edip mukabilinde makbuz almaları ve istihkakları mazbataya merbut bulunmayanların mazbata almak üzere bu müddet zarfında müracaatları mecburidir. Bu müddetleri geçirenlerin hakları sakıt olur.

Madde 10 — Bu kanun mer'iyetinden itibaren altı ay zarfında her vilâyetten teffiz komisyonlarınca musaddak bordro ile gönderilecek istihkak mazbataları tasfiye heyeti marifetile tetkik edilerek bu mazbataların sahipleri namına muharrer olmak üzere tasfiye vesikaları tanzim ve Maliye Vekili tarafından imza olunur.

Tasfiye vesikaları bu suretle tamamen ikmal edildikten sonra ait olduğu vilâyetlere irsal ve vilâyetlerce makbuz mukabilinde sahiplerine ita olunur.

Madde 11 — Tasfiye vesikası üç tertip kuponu ihtiva eder. Her kupon, istinat ettiği istihkak mazbatasının havi olduğu meblâğı natık olur.

Kat'î tasfiyeye esas tutulan nisbetler dahilindeki istih-

.....

kakının üçte birinden daha az mal almış veya hiç almamış olan mübadillere üç kuponlu;

Üçte ikisine kadar mal almış olan mübadillere, ikinci ve üçüncü tertiplere ait iki kuponlu;

Üçte ikisi miktarında veya daha fazla mal almış bulunan mübadillere yalnız üçüncü tertibe ait bir kuponlu tasfiye vesikası verilir.

Madde 12 — Tasfiye vesikası kuponlarının başkalarına devir ve cirosu caiz ve varislere intikali umumî hükümlere tâbidir.

Madde 13 — Bu kanuna tevfikan müstehlikleri namına tapuya raptı lâzım gelenler müstesna olmak üzere Dahiliye Vekâleti emrindeki bilumum gayri menkul emval hazine emrine devredilir.

Bu emvalden evvel emirde, gayri mübadil Türklere ait olup 10 haziran 1930 tarihine kadar teffiz kararı alınmış veya bu kanunun mer'iyeti tarihinde muhacirlere tahsis edilmiş veya harikzedelerin işgalinde bulunmuş olan ve 2, 4 ve 5 inci maddelere tevfikan uhdelerinde ipkası lâzım gelen gayri menkul emvale mukabil aynı kıymette emvali tefrik edilip gayri mübadil hak sahipleri hesabına devrolunur.

Mübadil Rumlardan metruk olup birinci ve ikinci fıkralar mucibince yapılacak tefrik neticesi hazine emrinde kalan gayri menkuller ile evvelce taksitle satılmış olan veya borçlanma kanunu ile bu kanuna tevfikan borçlanmaya tâbi bulunan mübadil gayri menkullerinin 1 haziran 1931 tarihinden itibaren tahsil edilecek taksitleri, tasfiye vesikası kuponlarına karşılık tutulur.

Madde 14 — Mübadil istihkaklarına karşılık olup hazineye devredilen gayri menkullerin hazinece bir defteri tanzim edilerek usulen satılığa çıkarılır.

Madde 15 — Üçüncü madde hükmüne tevfikân istihkak sahiplerine verilecek tasfiye vesikaları tertip sırasile 14 üncü madde mucibince satılacak gayri menkul bedellerine mukabil nakit yerine kabul olunur.

Madde 16 — Tasfiye vesikalarına karşılık teşkil eden metruk malların satışlarında nakten istifa edilecek mebalîğ ile bu malların icar bedelleri, taksitler ve sigorta bedellerinden vukubulacak tahsilat tasfiye vesikaları kuponlarının nakten tediyesine karşılık olarak Ziraat Bankasına tevdi edilir.

Madde 17 — Birinci tertip kuponlar satış bedeline mahsup veya nakten tediye suretile tamamen itfa olunmadıkça ikinci tertip kuponların mahsup veya tediyesine gidilemez.

Kezâlik ikinci tertip kuponlar aynı şekilde ortadan kalkmadıkça üçüncü tertip kuponlara geçilemez.

Her tertip kuponun bakiyesini karşılayacak nakit Ziraat Bankasında teraküm etmedikçe o tertibe nakit tevziatı yapılamaz.

Karşılık gayri menkul mal kalmadığı ve Ziraat Bankasında müterakim meblâğ bu kanuna göre tediyesi meşrut kuponların tamamen itfasına kâfi gelmediği takdirde sıra dahilinde kalan son tertibe ait kuponlara gârameten nakit tevziatı yapılır.

Bu maddede yazılı itfa muameleleri safha safha Maliye Vekâletince usulen ilân olunur.

.....

Madde 18 — Her üç tertibe ait kuponlar tamamen itfa edildiği halde bu istihaklara karşılık tutulan gayri menkullerden veya Ziraat Bankasına vaki mevduattan veya diğer karşılıklardan bakiye kalırsa bunların kâffesi kat'î surette hazineye intikal eyler ve alâkadarlar artık bir gûna hak iddia edemezler.

Madde 19 — Müzayedeye çıkarılacak olan malların ihalesi icra kılınan talipler namına ferağ muamelelerinin icrası için hazineyi temsil eden vekil ve memurların fariğ sıfatile tahriri beyanları tapu dairelerince kabul ve tapu senetleri mefruğulehleri üzerine tanzim ve ita olunur.

Madde 20 — Bu kanuna muhalif hükümler mülğadır.

Madde 21 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 22 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

—————

**İskânı adf derecesini gösterir 4 üncü
maddeye merbut
Cetvel**

Hane:	Evin evsaf ve müştemilâtı itibarile heyeti umumiyesi (ailenin içtimaî vaziyetine göre). Oda miktarı, nüfusa göre (azamî altı oda).
Dükkân:	Nev'i iştigale göre.
Arazi:	Vasatf beş nüfus itibarile.

		Azamî Asgarî dönüm dönüm	
Alâ:	Birinci derecede kuvvei inbatiyeye malik ziraat arazisi	75	50
Vasat:	ikinci derecede kuvvei inbatiyeye malik ziraat arazisi	100	75
Edna:	Üçüncü derecede kuvvei inbatiyeye malik ziraat arazisi	140	100
Tütün yerleri:	Birinci derecede tütün yetiştiren ziraat arazisi (Samsun, Bafra gibi)	15	12
	İkinci derecede tütün yetiştiren ziraat arazisi (İzmir, İzmit gibi)	20	15

		Azamî Aşgarî	
		<u>dönüm dönüm</u>	
Sebze bahçeleri:	Büyük şehir ve civarında uzak yerlerde olan bahçelerle bahçe olabilecek kabili iska arazi	10	5
Bağ:	Birinci derecede üzüm yetiştiren mahaller (İzmir gibi) ikinci derecede üzüm yetiştiren mahaller (merakizden ve vesaiti nakliyeden uzak yerlerde, aralarındaki mesafeye mahsuldarlık derecelerine göre)	15 10 15	10 6 10

Balâde zikredilmeyen diğer nevi arazi de bunlara kıyasen verilir.

Eşcarî müsmire

		Adet	
		<u>Azamî Aşgarî</u>	
Zeytinlik:	Birinci derecede mahsuldar ve makbul zeytin mıntakasında	120	100
	İkinci derecede mahsuldar ve makbul zeytin mıntakasında	150	120
	Üçüncü derecede mahsuldar ve makbul zeytin mıntakasında	200	150

Yabani ve aşısız, genç zeytin ağaçlarının beş adedi bir ağaç hesap olunur.

Portakal ve limon ağaçları: Kıyasen.

Dut ağacı ve dutluklar: Seyrek ve sıklığına göre mahallince tayin edilecek ve teayyüşü sırf dutçuluğa münhasır kalacak beş nüfuslu bir aile için azamî on dönüm olarak hesap olunur.

Not:A — Muhacirin arasında ziraat, tababet, baytarlık gibi mekteplerden mezun veya mekâtibi sairede yüksek tahsil görmüş olan zevat varsa bunlara yukarıdaki nisbetlerden bir misli fazla tevziat yapılır.

B — Aile miktarı beş nüfustan fazla olursa beher nüfus için aşağıdaki nisbetler dahilinde arazi ve eşcarı müsmire adedi arttırılır.

Birinci derecede münbit araziden	8 - 10	dönüm
İkinci derecede münbit araziden	10 - 15	»
Üçüncü derecede münbit araziden	15 - 20	»
Tütün arazisi	2 - 3	»
Bağ ve bahçe	1,5- 3	»
Zeytin eşcarı	20- 30	adet

C — Aile nüfusu beşten az olursa noksan olan beher nüfus için bu nisbetin nısfı derecesinde tenzilât yapılır.

22 / 3 / 1931

.....

1772 numaralı kanun nakliye vasıtaları hakkındaki kanuna merbut cetvelin tadiline dair olup Resmî Gazetenin 1758 numaralı nüshasında münderiçtir.

1773 numaralı kanun hazineden taksitle gayri menkul mal satın almış olanların taksit bedellerinin tecili hakkında olup Resmî Gazetenin 1758 numaralı nüshasında münderiçtir.

1774 numaralı kanun Maarif Vekâleti emrinde bulunan meslek mektepleri atölye ve satış yerleri için tahsis olunacak mütedavil sermaye hakkında olup Resmî Gazetenin 1758 numaralı nüshasında münderiçtir.

.....

**Hayvanların sağlık zabıtası kanununun
22, 46 ve 48 inci maddelerinin
tadili hakkında
Kanun**

Kanun No. 1775

Kabul tarihi: 23/3/1931

Neşri tarihi : 29/3/1931

Madde 1 — Tazminatlı hastalıklara ait seromlama ve aşılama işleri muvazzaf baytarlar tarafından yapılır. Tazminatsız hastalıklara ait adi ve salgın hastalıkların seromlama ve aşılması ise muvazzaf baytarlar tarafından yapılacağı gibi müsaadeli serbest baytarlar tarafından dahi icra olunur.

Madde 2 — Hasta ve hastalarla temasta bulunan bulaşık sığır ve mandalar İktisat Vekâletinin tensip ve takdiri ile ya itlaf ve basit suretile serom, veya itlâf ve vaksen ve yahutta hastalar tecrit edilerek muhtelit usulde serom telkiyatına tâbi tutulurlar.

Madde 3 — Vebai bakaride kordon müddeti son telef veya itlâf tarihinden itibaren vaksen için on beş, seromu için otuz gündür.

Madde 4 — Tazminatsız hastalıkların aşılama ve seromlama ameliyatı İktisat Vekâletinin tensip edeceği muayyen bir tarife dahilinde baytarlar tarafından mal sahiplerinden alınacak bir ücret mukabilinde yapılır.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Millî Müdafaa, Dahiliye, Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

25/3/1931

—————

1776 numaralı kanun kuvvetli tayin hakkında olup Resmî Gazetenin 1760 numaralı nüshasında münderiçtir.

**Memurin kanununun bazı maddelerinin
tadili hakkında**

Kanun

Kanun No. 1777

Kabul tarihi: 23/3/1931

Nesri tarihi: 29/3/1931

Madde 1 — Memurin kanununun 26 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

A - İhtar: Memuru vazifesine dikkate davettir.

B - Tevbih: Memurun idarî ve inzibatî nakiseleri dolayısıyla muayyen bir fiilden muatebe edilmesidir.

C - Maaş kat'ı: Memurun maaşının on beş günlüğüne kadar kesilmesidir.

Ç - Kıdem tenzili: Memurun yalnız terfiine müessir olmak üzere kıdeminden üç aydan bir seneye kadar müddet tenzil edilmesidir.

D - Sınıf tenzili: Memurun maaşça bir derece aşağıya indirilmesidir.

E - Memuriyetten ihraç: Memuru bir daha Devlet memuriyetinde kullanılmamak üzere çıkarmaktır.

(A Fıkrasındaki ihtar cezası inzibat komisyonu kararı ile verildiği gibi âmir tarafından re'sen de verilebilir. Kabili itiraz değildir. Sicile geçer.

.....

(B) Fıkrasındaki tevbih cezası inzibat komisyonu kararile verildiği gibi vekiller ve valiler tarafından re'sen de verilebilir. Re'sen verilmiş tevbih cezası alan memur on beş gün zarfında bu cezayı veren âmire müracaat ve esbabı mucibe göstererek cezaya itiraz edebilir.

Müddeti zarfında itiraz olunmaz veya edilen itiraz âmir tarafından reddolunursa ceza kat'ileşir ve sicile geçer.

C, Ç, D ve E fıkralarındaki cezalar ancak inzibat komisyonları kararile vekiller veya valiler tarafından tatbik olunur ve sicile geçer.

Madde 2 — Mezkûr kanunun 42 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Bir derece veya sınıfta bulunan merkez ve mülhakat memurları lüzumu sabit olduğu takdirde tayinlerindeki usule göre vekâlet veya vilâyetçe aynı derece ve sınıftaki diğer memuriyetlere tayin olunabilir.

Madde 3 — Mezkûr kanunun 60 inci maddesi yerine aşağıdaki madde konulmuştur:

Her derece ve sınıftaki memur lüzumu sabit olduğu takdirde tayinlerindeki usule göre mensup olduğu vekâlet emrine alınabilir. Bu takdirde on beş seneden aşağı hizmeti olanlara dörtte bir, on beş seneden yirmi seneye kadar hizmeti olanlara üçte bir, yirmi seneden fazla hizmeti olanlara yarım maaş verilir. Bu tarzda vekâlet emrine alınanlardan hizmet müddeti on beş seneden aşağı olanlar en çok üç, on beş seneden yukarı olanlar en çok beş sene zarfında hizmete tayin olunamazlarsa haklarında tekaüt kanununa göre muamele yapılır.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

25/3/1931

1778 numaralı kanun Türkiyede ilk tahsillerini mektepte yapacak Türk vatandaşı çocukların Türk mekteplerine girmelerine dair ve 23 Eylül 1329 tarihli tedrisatı iptidaiye kanununa müzeyyel olup Resmî Gazetenin 1760 numaralı nüshasında münderiçtir.

**Ankara şehri su tesisatı için
yapılacak istikraza ait
Kanun**

Kanun No. 1779

Neşri Tarihi: 29/3/1931

Madde 1 — Ankara şehri su tesisatının ikmalî için 1712 numaralı kanunla verilen mezuniyete müsteniden yapılacak sarfiyata hazinede mevcut hisse senetleri ve tahvillerin satış bedelleri veya bunların mukabilinde aktolunacak istikraz hasılının karşılık ittihazına Maliye Vekili mezundur.

Madde 2 — Satış bedelleri veya istikraz hasılı cari sene bütçelerine bir taraftan irat, diğer taraftan (Ankara su tesisatı) unvanı altında Maliye Vekâleti bütçesinde açılacak bir fasla tahsisat olarak ilâve olunur.

.....

Madde 3 — Tesisata nezaret ve masraflarının sureti icrası, işletme işleri İcra Vekilleri kararnamelerile tayin olunur.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 25/3/1931

—————

1781 numaralı kanun Türkiye Cümhuriyetile Lituanya Cümhuriyeti arasında aktolunan muhadenet muahedesinin tasdikına dair olup Resmî Gazetenin 1762 numaralı nüshasında münderiştir.

—————

Tefsirler

Zabıtai saydiye nizamnamesinin 29 uncu maddesinin tefsiri

Tefsir No. 168

1297 tarihli Zabıtai saydiye nizamnamesinin 29 uncu maddesindeki (makinelî kayıklarla dahi sünger saydi memnudur) fıkrasının, iskafandr tâbir edilen dalgıç makinesi taşıyan motorlu veya motorsuz kayıklarla sünger asydına şumulü yoktur.

2/3/931

Kabotaj kanununun 3 üncü maddesinin tefsiri

Tefsir No. 169

29 nisan 1926 tarih ve 815 numaralı kabotaj kanununun 3 üncü maddesinde yazılı san'atları öğretmek için ecir sıfatile ve iştirak hissesi bulunmamak şartile ecebi muallim ve mütehassısların istihdamı, bu 3 üncü maddenin hükmünü ihlâl etmez.

5/3/1931

**Hâkimler kanununun 20 inci
maddesinin tefsiri**

Tefsir No. 170

1927 senesi muvazenei umumiye kanununun 9 uncu maddesinin ve 1930 bütçe kanununa merbut (H) cetvelinin işaret ettiği, memurun kanununun 25 inci maddesindeki takdirnamelerin müecceliyeti hakkındaki hüküm, hâkimlere şamil değildir. 23/3/1931

**Hukuk usulü muhakemeleri kanununun
193 üncü maddesinin tefsiri**

Tefsir No. 171

Her hangi bir idarî karar aleyhine merciin gayri bir mahkemeye müracaat olunup ta müracaati vakia vazife meselesinden dolayı reddolunup ta bu karar temyiz edilmemiş ise Hukuk Usulü Mahkemeleri kanununun 193 üncü maddesindeki on günlük müddet, bu ret kararının kat'iyet kesbeylediği tarihten başlar.

Karar temyiz edilip te tasdik olunmuş ise tashihi karar edilip edilmediğine bakılır. Tashihi karar olunmamışsa, on günlük müddet tashihi karar müddetinin mürurundan başlar.

Tashihi karar edilip te tasdik olunmuş ise, on günlük müddet, bu hükmün tefhim veya tebliği tarihinden başlar.

26/3/1931

T. B. M. M. Kararları

Yeniden meb'us intihabı yapılmasına dair

Karar No. 619

Umumî heyetin otuz ikinci in'ikadının birinci celsesinde, Teşkilâtı Esasiye Kanununun yirmi beşinci maddesine tevfikan yeniden intihap yapılmasına karar verilmiştir.

5/3/1931

**Memaliki ecnebiyeye gönderilmek üzere
İzmir gümrüğüne getirilen adi mermer
taşlarından alınan naktî cezanın
iadesi hakkında**

Karar No. 620

Memaliki ecnebiyeye gönderilmek üzere İzmir gümrüğüne getirilen adi mermer taşlarından alınan naktî cezanın affı hakkında bir karar ittihazına lüzum olmayıp alınan naktî cezanın reddiyattan iadesi, Umumî Heyetin otuz dördüncü in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

12/3/1931

.....

**Mücadelei Milliyeye iştirak etmeyen memurin
hakkındaki 854 numaralı kanunun 1 inci
maddesile 460 numaralı avukatlık
kanununun 2 inci maddesinin
tefsirine mahal olmadığı
hakkında**

Karar No. 621

1— Avukatlık ve dava vekâleti meslekinin:

A - Hâkimler kanununun 7 inci maddesine göre (avukatlık meslekine intisap edenlerin bu meslekte bilfiil geçirdikleri müddetin nisfının hâkimlik sınıfındaki kıdemlerine zam) olunması;

B - Ayni kanunun 14 üncü maddesinde 20 sene bilfiil avukatlık edenlerin en yüksek hâkimlik sınıfı olan Temyiz Mahkemesi azalığına intihap olunabilmesi;

C - Türk Ceza Kanununun müteaddit maddelerinde avukat ve dava vekilleri hakkında meslekî hareketlerine müteallik şiddetli cezaî müeyyedelerin mevzu bulunması;

D - Avukatlık meslekinin adaleti tevzie memur mahkemeler ve hâkimler huzurunda cereyanı;

İtibarile alelâde teşebbüsle serbest olarak yapılan sair mesleklerle mukayese edilemeyeceği tabiidir.

2 — Avukatlık yapabilmek için herhalde bir baroya mu-

.....

kayyet olmak mecburiyeti kanunda musarrah bulunduğuna ve barolardaki inzibat meclislerinin avukatlar arasından intihap ile teşekkül etmesine ve bu meclislerin müebbeden avukatlık meslekinin icrasından men'i mutazammın bulunan kayıt terkinine kadar muhtelif cezalar tertibine salâhiyeti olmasına ve inzibat meclisleri kararlarının hususî bir muhakeme usulü ile mahkemelerde itirazen tetkik edilmesine göre de baroların resmî müessesattan sayılması icap eder.

3 — Heyeti Mahsusaca haklarında Devlet hizmet ve müesseselerinde istihdam edilmemeleri kararının avukatlık kanununun 2 inci maddesindeki sui şöhretle maruf olmamak vasfını kaybedip etmeyeceği keyfiyetine gelince:

Yukarıda tafsil edilen hükümlere göre tam serbest bir meslek telâkki edilmemek lâzım gelen avukatlık ta gene bahsedilen 2 inci maddenin 5 inci fıkrasında (evvelce memuriyetinden azledilmiş ise cevazı istihdam kararı almış bulunmak) kaydı mevcut olduğuna göre avukatlığın kanunî şeraiti arasında Devlet memuriyetinde istihdam edilebilmek kabiliyeti olması iktiza ettiği pek açık olarak gösterilmiş olmasına göre de cevazı istihdam kararı almak imkânı münselip olan bir kimsenin kanundaki bu şartı haiz olmaması itibarile avukatlığa kabul edilmeyeceği ve avukatlık etmekte iken Heyeti Mahsusaca haklarında bu kabil karar sudur etmiş olanların da bu vasfı izaatmeleri itibarile avukatlıkta devamlarına imkân olmayacağı kanunun sarih hükümleri iktizasından bulunmaktadır.

4 — Baro teşekkül etmeyen yerlerdeki dava vekilleri

.....

için de aynı esbap ve mütalea cari olduğundan avukatlar hakkındaki hükmün bunlara da tatbiki zaruridir.

Şu itibarla gerek sui şöhretle maruf ve müştehir olmuş bulunmak ve gerek haklarında caizülistihdam şartlarına müessir olan Heyeti Mahsusa kararları verilmiş olanların avukatlığa kabul edilmeyecekleri gibi avukat olanların da barolardan kayıtlarının terkinini lâzım geleceği tabîi bulunmakla tereddüdü mucip ve tefsire muhtaç bir keyfiyet bulunmadığı, Umumî Heyetin otuz beşinci in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir. 16/3/1931

622 numaralı karar Kütahya'nın Ortagireği köyünden ölüm cezasına çarptırılan Ahmet oğlu Hüseyin'in cezasının on beş sene hapse tahvili hakkında olup Resmî Gazetenin 1735 numaralı nüshasında münderiçtir.

**Büyük Millet Meclisi muhasebesinde
yapılan tetkik ve teftiş neticesi
hakkında**

Karar No. 623

Büyük Millet Meclisi muhasebesinin 1930 malî senesi ağustos, eylül ve teşrinievvel aylarının tetkik ve teftiş neticesini bildiren Meclis hesaplarının Tetkiki encümeni mazbatası, Umumî heyetin otuz altıncı in' ikadının birinci celsesinde kabul edilmiştir.

19/3/931

**M. H. T. Encümeni mazbatası
Yüksek Reisliğe**

<u>Lira</u>	<u>K.</u>		
265	254	17	1 ağustos 1930 iptidasına devrolunan
	500		Temmuz 1930 gayesinde yapılan tashih
			dolayısıyla mevcuda ilâvesi lâzım gelen
760	212	55	Ağustos, eylül, teşrinievvel aylarındaki
			tahsilât
1 025	966	72	Tahsilât yekûnu
764	218	62	Bu aylardaki sarfiyat
261	748	10	Bakiyei mevcut

.....

Meclisi Âlinin ağustos, eylül, teşrinievvel 1930 hesapları tetkik olunarak bu aylarda vuku bulan tahsilat ağustos iptidasına nakten devredilmiş olan mebaliğe zam ve bundan balâda gösterildiği üzere sarfiyat miktarı tenzil olundukta teşrinisani 1930 iptidasına (261,748) lira (10) kuruşun devri lâzım gelmiş ve bunun Ziraat Bankasında mevcut bulunduğu olbaptaki hesabı kat'î hulâsasından anlaşılması ve sarfiyat ve mahsubata ait evrakı müsbite tamam ve muvafık görülmüştür.

**Askerî Tekâüt ve İstifa Kanununun bazı
maddelerini muaddil kanunun 1 inci
ve 2 inci maddelerinin tefsirine
mahal olmadığı hakkında**

Karar No. 624

Dördüncü Kolordu Kumandanı olup 6 eylül 1929 tarihinden itibaren tekaüt edilen ve altıncı dereceden malül bulunan Ferik Emin Paşaya maaş tahsisi için istinat edilecek kanun hükümleri 11 ağustos 1323 tarihli askerî tekaüt ve istifa kanunu ile bunu muaddil 28 nisan 1330 tarihli kanundur. Bu kanunlarda tekaüt maaşı ile malûliyet maaşı yekdiğerinden tefrik edilmiş olmakla beraber miktarlarının tayini de pek açık olarak zikredilmiştir.

Mezkûr hükümlere göre Emin Paşaya müddeti hizmetine göre tahsis kılınan 5,000 kuruş tekaüt maaşından başka, maluliyet derecesinin nisbeti muayyenesi dairesinde ayrıca malûliyet maaşı da verilmesi lâzım geleceği ve binaenaleyh keyfiyetin kanunda vazihan tasrih edilmiş bulunması hasebile tefsirine mahal görülmediği, Umumî Heyetin otuz yedinci in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir. 21/3/931

**Askerî malûllerin terfihine dair olan
22 haziran 1927 tarih ve 1122
numaralı kanunun tefsirine
mahal olmadığı hakkında**

Karar No. 625

Malûliyetleri 1122 numaralı kanuna uygun olan ve bu kanunla derece üzerinden maaş ve terfih zammına müstahak oldukları tahakkuk edenlerin maaş tahsisi muamelesi Hesaplar Divanınca vize edilmemekte ve 1683 numaralı kanunun 31 inci maddesine tevfikan malûliyetin vazife icabı husule gelmiş olması şart konulmakta olduğu anlaşılmıştır.

Halbuki 1683 numaralı tekaüt kanununun 30 uncu maddesinde (551 numaralı kanuna merbut emraz cetvelindeki derecelerden biri ile vazife icabı olarak malûl olan zabitler ilâh...) denilmektedir.

551 numaralı kanunun 11 inci maddesinde münderiç hükümleri ise 1122 numaralı kanunun 2 inci ve 3 üncü maddeleri daha vazih olarak ifade etmekte ve malûllerin ne gibi ahvalde hangi derece üzerinden tekaüt edileceklerini vazihan tayin ve bu suretle onları itmam eylemektedir.

1683 numaralı tekaüt kanununun 30 uncu maddesindeki (vazife icabı) tabiri 1122 numaralı kanunun ikinci ve üçüncü maddelerini ilga ve takyit etmeyip bilâkis bu maddelerin ahkâmını mücmel bir surette ifade etmektedir.

Bahusus tekaüt kanununun 72 inci maddesile ilga edilmiş olan kanunlar meyanında salifüzzikir 1122 numaralı kanunun zikredilmemiş olması bu kanunun devamı mer'iyetini göstermekte olduğu gibi 30 uncu maddesi de 551 numaralı kanunla buna merbut emraz cetvelinin mer'i olduğunu tasrih etmektedir.

Binaenaleyh maluliyet üzerine tekaüt edileceklerin, 551 numaralı kanundan doğmuş ve onu itmam etmiş olan mezkûr 1122 numaralı kanunun 2 inci ve 3 üncü maddelerindeki tarifât dairesinde tekaütlerinin icrasında tereddüdü mucip bir cihet görülmemektedir.

Bu itibarla mes'elenin tefsirine mahal görülmediği, Umumî Heyetin otuz yedinci in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

21/3/1931

**Büyük Millet Meclisi ve müştemelâtındaki
eşya hakkında**

Karar No. 626

Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeninin, Büyük Millet Meclisi ve müştemilatında mevcut eşya hakkındaki mazbatası, Umumî Heyetin otuz sekizinci in'ikadının birinci celsesinde kabul edilmiştir. 23/3/931

**Meclis hesaplarının tetkiki encümeni mazbatası
Yüksek Reisliğe**

Meclisi Âli salon ve odalarile ambar, kütüphane ve elektrik santrali ve matbaada mevcut eşya defterlerde tatbik edilerek tamamen mazbut ve kayıtlarına mutabık olduğu ve iyi muhafaza edilmekte olduğu görülmüş ve matbaa ayniyat ambarındaki levazım dahi bittetik usulü dahilinde sarfedildiği ve kayıtlarına muvafık bulunduğu anlaşılmış olduğu arz olunur.

.....

**Memurin kanununun 2 inci muvakkat
maddesinin 2 inci fıkrasının tefsirine
mahal olmadığı hakkında**

Karar No. 627

Memurin kanununun muvakkat ikinci maddesinin 2 inci fıkrasında (her vekâlet ve daire tarafından yapılacak memurin kanunlarının nihayet 1927 senei içtimaiyesi zarfında tanzimi ve Büyük Millet Meclisine şevki mukatizidir.) denilmiş olmasına istinaden Şûrayı Devletçe verilen bir kararda, memurlar hakkında intibahî karar vermek salâhiyetini haiz olan inzibat komisyonları ancak mevzuubahs maddede vazedilen hükme göre her vekâletçe tanzim olunacak memurin kanunlarına tevfikan idame edilebileceğinden, inzibat komisyonlarının mezkûr 1927 senei içtimaiyesinden sonra karar ittihazına salâhiyetleri olmayacağı tasrih edilmiştir.

Halbuki 1927 senei içtimaiyesi zarfında Meclise şevki muktazi olan memurin kanunlarının vekâletler tarafından sevk edilmiş veya Meclisten çıkmış olmaması, o tarihe kadar muayyen vazifelerin ifasına salâhiyettar tanınan heyetlerin ondan sonraki zaman için bu salâhiyetlerini refedemiyeceğine ve memurin kanununun ahkâmı umumiyesinin ruh ve medlûlüne göre bu salâhiyeti ilga edecek bir kayıt bulunmamasına nazaran, vekâletler tarafından tanzim ve Meclisi Âlice tasdiki muktazi olan memurin kanunlarının mer'iyete gireceği zamana kadar bu heyetlerin bittabi salâhiyetleri devam edeceği cihetle keyfiyetin tefsire muhtaç olmadığı, Umumî Heyetin otuz sekizinci in'ikadının birinci celsesinde takarrür etmiştir.

23/3/1931

—————

**Divanı muhasebat birinci reisliğine sabık
İstanbul Meb'usu Fuat beyin
intihabı hakkında**

Karar No. 628

Divanı Muhasebat Birinci Reisliğine sabık İstanbul meb'usu Fuat Bey, Umumî Heyetin otuz dokuzuncu in'ikadının ikinci celsesinde intihap edilmiştir. 26/3/1931

**Büyük Millet Meclisinin tatili faaliyet
etmesi hakkında**

Karar No. 629

Büyük Millet Meclisinin 26/3/1931 tarihinden itibaren tatili faaliyet etmesi, Umumî Heyetin otuz dokuzuncu in'ikadının ikinci celsesinde takarrür etmiştir.

26/3/1931

İcra Vekilleri Heyeti **kararnameleri**

HÜLÂSA:

Eczacılar ve eczaneler kanununun sureti tatbikini gösterir talimatnamenin tatbikine başlanması hakkında :

Kararname No. 10592

24/1/1927 tarih ve 964 numaralı eczacılar ve eczaneler kanununun sureti tatbikına mütedair merbut talimatnamenin mer'iyete vaz'ı; Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin 21/1/1931 tarih ve 17/717 numaralı tezkeresile vuku bulan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 1/2/1931 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur. 1/2/1931

.....

**24/1/1927 tarih ve 964 numaralı Eczacılar
ve eczaneler kanununa müteferri 11/5/1927
tarihli talimatname makamına kaim**

Talimatname

Madde 1 — Türkiye Cümhuriyeti dahilinde eczane açabilmek için taliplerin memleket dahilinde açılmasına müsaade edilmiş olan eczanelerden birinde iki sene müddetle çalışmış olmaları lâzım gelip bu iki senenin diploma almadan evvel veya aldıktan sonra veya müddeti tahsiliye esnasında eczanelerden birinde ameliyat görerek geçirilmiş olması temini maksada kâfidir.

Madde 2 — Eczane açmak için lâzım gelen kudreti maliye vesikası kredi mektubu tarzında bankalar veya sair müessesatı maliye tarafından verilmiş olabileceği gibi doğrudan doğruya muteber ve tanınmış tüccarlardan veya maruf erbabı servetten bir zatın verdiği kefaleti şahsiye vesikası da muteberdir. Kefaleti şahsiye vesikaları müstesna olmak üzere diğer nevi kudreti maliye vesikaları suretleri alındıktan ve ikmalî muameleden sonra sahiplerine iade edilebilir.

Madde 3 — Kudreti maliye vesikası nüfusu elli bini mütecaviz olan mahallerde beş bin ve daha aşağı olan mahallerde üç bin lira üzerine olacaktır.

Madde 4 — Hususî eczaneler bulunmayan yerlerde Belediye veya İdarei hususiyelerce eczaneler hakkındaki ahkâma tâbi olmak şartile ilâç satmağa mahsus eczaneler açılabilir.

Madde 5 — Eczanelerin buldukları mahallin nüfusuna göre iki derece üzerine tertip edilmesi lâzım gelip tertibatı dâhiliyeleri de bu iki dereceye göre muhtelif suretlerle olur:

A - Nüfusu elli bin veya elli binden yukarı olan şehirler.

B - Nüfusu elli binden az olan şehir ve kasabalar.

Madde 6 — Nüfusu elli bin veya elli binden fazla olan mahallerde eczaneler lâakal atideki kısımlardan mürekkeptir.

- 1 - Asıl eczane mahalli,
- 2 - Eczane mahallinden müfrez ilâç yapılarak mahal tezgâh mahalli (ayrı bir reçete odası bulunması tercih olunur.)
- 3 - Laboratuvar - Darülistihzar,
- 4 - Rutubetten müteessir olan nebatat ve saireyi muhafaza için bir depo.
- 5 - Serin yerde muhafaza edilecek ecsama mahsus bir mahzen.

Madde 7 — Nüfusu elli binden az olan yerlerde eczaneler lâakal atideki kısımlardan mürekkeptir:

- 1 - Asıl eczane mahalli,
- 2 - Eczane mahallinden müfrez ilâç yapılacak mahal.
- 3 - Rutubetten müteessir olan mevadın muhafazasına mahsus mahal,
- 4 - Serin yerde muhafaza edilecek ecsama mahsus mahzen.

Madde 8 — Eczanelerin aksamı muhtas oldukları işin hüsnü ifasını temin edecek vüs'ati ve aşağıdaki gösterilen eb'adı haiz olmalıdır. Memurini sıhhiye tarafından müsaade istihsali esnasında teftiş icra edilerek krokisi tanzim ve kabul edildikten sonra memurini sıhhiyeye malûmat vermeden tertibatı dâhiliyede tadilât icra edilemez.

Madde 9 — Eczanelerin sokağa nazır cephesinde veya cephede talik edilecek levhada: Eczanenin sahip veya mes'ul müdürünün ismi vazih olarak gösterilmeli ve levhalar hariçten ve uzaktan eczane olduğu bilinecek surette tertip edilmelidir.

Madde 10 — Müteaddit eczanesi olan ve nöbet usulü tatbik edilen yerlerde eczaneler kapalı olduğu zaman haricinde ve açık iken dahilinde her günkü nöbetçi eczaneyi; değişebilen levhalarla okunaklı surette gösteren bir levha bulundurulacak, bundan başka gece müracaat edenler için de kapıda bir elektrik çingırağı bulunacaktır.

Asıl eczane mahalli

Madde 11 — Daima zemin katında olması lâzım gelen eczane mahalli altıncı maddede zikredilen eczaneler için müfrez kısmı da dahil olduğu halde asgarî yirmi beş metre ve sair eczaneler için asgarî yirmi metre murabbıdır.

Madde 12 — Eczane mahalli zemini taş, çini veya çimento gibi gayrikabili nüfuz bir tabaka ile mestur ve aydınlık, havadar ve kolayca kabili teshin olacaktır. Eczane mahalli

.....

müşterilerin intizar mahalli ve müstahzerat ve sairenin vaz'ına mahsus camekânları ve bu kısımlardan tefrik edilmiş olan tezgâh - Banko yerini ve semli eczaya mahsus dolapları ve mes'ul müdürün hesaplarını kaydettiği masasını ve arzu edildiği takdirde vezneyi havidir. Dolapların üst kısımları şişeleri ihtiva etmek üzere camekân tarzında ve alt kısmı ise dolap veya çekmece şeklinde olacaktır. Dolapların alt kısmı ile zemin arasında mutlak boş bir mesafe bulunmalıdır.

Madde 13 — Eczane mahallini karanlığın hulûli ile beraber tenvir etmek için lâzım gelen vesaiti haiz olmalı ve bilhassa - tezgâh - banko gayet iyi aydınlatılmalıdır.

Madde 14 — Tezgâh müşterilerin intizar mahallinden iyice ve camekânlar vasıtasile tefrik edilmiş olup ancak hariçten gelenler ihtiyaca kâfi miktarda şişeler vasıtasile dahilindekilerle temas etmelidir. Banko geniş ve rahatça çalışmağa müsait tarzda ve üzeri kolayca temizlenmeğe müsait surette çini veya cam ile döşenmiş olacaktır. Bu sahanın ön tarafı camekânlı ve derunu raflara taksim edilip içinde semli ve müessir olmayan eczayı kimyeviye orijinal kaplar derununda olarak bulundurulabilir. Bankonun arka ciheti yani eczacının çalışacağı cihet üstü çekmeli dolapları havidir. Bunların içerisinde daima kullanılan şeyya ve levazım bulunur.

Madde 15 — Bankonun üstünde asgarî bir adet kiloluk hassas terazi ve birer miligramlık ve santigramlık teraziler ve dirhemleri ve bundan başka tunç, porselen, cam havanlar ile biri demirden ve diğeri sert tahta veya kauçuk veya boynuzdan mamul olup bir tanesinin üzerinde (ZEHİR) kelimesi işaret edilmiş ve semmî maddelerle yapılan haplara mahsus

iki adet hap kalıbı ve spatül, kaşık, damlalıklar ve sair alâti ispençiyariye bulunur. Bu levazımın adedi eczanenin muamelâtı derecesine göre olmalıdır.

Madde 16 — Bankonun arkasında veya eczane mahalline bitişik bir yerde mümkünse akar suyu bulunan bir yıkama mahalli bulunmalıdır.

Madde 17 — Bütün ecayı kimyeviye; şişe veya porselen galvanizli teneke ve yahut kokusuz tahtadan mamul; hulâsa her maddenin evsafına göre iktiza eden cinsten kaplar derununda muhafaza edilir. Ecza kapları üzerinde ilâçların isimleri kodekste kabul edilen ıstılaha muvafık olmak şartile ve kolayca silinmez bir tarzda gösterilmiş olmalıdır. Bu etiket veya işaretler daima iyi bir halde bulunacaktır. Hamızat ve kaleviyat ile Brom ve İyot gibi mürekkebatın isimleri cam üzerine mahkûk olmalıdır.

Madde 18 — Her ecza kabı ancak üzerinde yazılı olan maddeyi ihtiva eder. Bütün müstahzerat muntazam ve aynı cinsten olanları bir arada olarak istif edilmiş olmalıdır.

Madde 19 — Bilcümle semli ecza kilitli dolaplarda emin ve salim bir halde hıfzolunmak ve bunların anahtarları sahibinin veya mes'ul müdürünün ve yahut şayani itimat kalfasının nezdinde bulunmak lâzımdır. Semli mevada mahsus dolaplar iki nevi olup biri turuncu boyalı ve üzerinde (Şiddetli zehirler) diğeri yeşil boyalı üzerinde (Ayrı bulundurulacak zehirler) yazılı olmak iktiza eder.

Madde 20 — (Şiddetli zehirler) dolabında Kodeksin (Semdir) diye işaret ettiği ve (Ayrı bulundurulacak zehirler)

.....

dolabında ise gene Kodeksin (Ayrı bulundurulacak) diye gösterdiği ecza konur. Kodekste dahil olmayan zehirli ilâçlar tesirlerinin derecesine göre muadilleri maddeler gibi hıfzolunurlar.

Madde 21 — (Şiddetli zehirler) dolabındaki ecza şişeleri üzerine vazedilen ve ilâcın ismi yazılmağa mahsus etiketler (Turuncu) renkte olacağı gibi şişenin etrafında dairenmadar bir turuncu şerit yapıştırılacaktır. Hafif ehirler dolabındaki ilâçların etiketi ve şişeyi ihata eden şerit yeşil renkte olacaktır.

Madde 22 — Bilûmum semdar ve müessir mevadın toz, mahlûl veya saire her hangi bir şekli ispençiyaride hazır bulundurularak reçete sahiplerine itası memnudur.

Madde 23 — Camekânlarda ve dolaplarda bulunan bütün eczayı tıbbiyeyi ve müstahzeratı saydalaniye kodeksin gösterdiği tarz ve surette muhafaza edilecektir. Ziyadan müteessir olan mevat renkli şişeler içinde saklanmalıdır.

Darülistihzar

Madde 24 — Darülistihzar (Laboratuvar) gerek eczayı tıbbiyenin kodekste gösterilen usullerle derece safiyetini tayine ve gerekse eczane için imal edilecek terkiyatı saydelâniyenin ihzarına mahsus olup bu işler için lâzım gelen vüs'ate ve tertibat ve teşhizata malik olmalı ve aydınlık, havadar ve zemini gayri kabili nüfuz bir tabaka ile mestur bulunmalıdır.

Madde 25 — Darülistihzar içinde raflarla icabı kadar

camekânlar bulunur. Bir akar su mecrası bulunmalıdır. Taktir ile elde edilen müstahzaratı bizzat yapmak isteyen eczacılar küçük nisbete bir inbik bulundurlar. Bu inbik elyevm bil hususta mer'î olan ahkâma tâbidir.

Madde 26 — Darülistihzarda terkibatı saydelâniye istihsaline mahsus tatin kapları, deplasman aletleri, cam ve porsölen kapsüller, bakır veya porsölen tephir kapları, matbuh ve menku yapmak için muhtelif büyüklükte kaplar, kalaylanmış bakırdan veya emayye muhtelif cesamette tencereler, hamam mari ve bir küçük otoklav ve bir litrelik, beş yüz santimetrelik, yüz santimetre mikâplık müteaddit ayarlanmış balonlar, beş yüz santimetre mikâbı vüs'atında boynu 1-10 santimetre mikâbı taksimatlı bir balon, beş, on, on beş ve yirmi santimetre mikâplık müteaddit pipetler, santimetre mikâbının onda biri taksimatını gösteren beş ve on santimetre mikâplık ayarlı pipetler, biri yirmi beş diğeri elli santimetre mikâplık 1-10 santimetre mikâp taksimatlı büret ve teferrüatı, huniler, yüz ve iki yüz santimetre istiabında mihberler, saat camları, mayiatın sıkleti izafiyesini gösteren dansimetre, miligram terazisi, büyük terazi, galeyan derecesini gösteren termometre, zeveban derecesini gösteren cihaz (sari enbubelerile beraber) müteaddit balon ve erlenmayerler, uzun cam pipetler, tecrübe boruları, kadehler ve icap eden miyarlar bulunur.

Madde 27 — Darülistihzarda yapılan sıbg, hulâsa, şurup, ve sairenin suret ve netayici imalini ve miktarını kayda mahsus bir defter tutmak lâzımdır.

**Serin yerde muhafaza edilecek
ecsama mahsus mahzen**

Madde 28 — Serin yerde muhafazası lâzım gelen mevat, aş ve serumlar behemehal mahzende saklanmalıdır. Buz veya kar tedariki mümkün olan yerlerde bu serumların yaz mevsiminde muhafazası için bir buzdolabı kullanılır.

Madde 29 — Mahzenin zemini gayri kabili nüfuz bir tabaka ile setredilmiş olmalı ve rutubetten ari ve havadar bulunmalıdır.

Madde 30 — Zeminin fevkalâde ratıp olmasından veya sair gayri kabili içtinap sebeplerden dolayı mahzenden istifade edilemeyen mahallerde mahzen yerine zemin katında içerlek bir dolap ikame edilebilir.

Madde 31 — Eczane mahallindeki kapıların kabiliyeti istiabiyesinden fazla olan eczavi tıbbiye ile kabili iştial mevat mahzende muhafaza olunur.

**Rutubetten müteessir olan mevadın
muhafazasına mahsus depo**

Madde 32 — Rutubetten pek müteessir olan nebatat ve saire gibi mevaddın muhafazasına mahsus olan depo aydınlık, havadar ve rutubetten âri olmalıdır. Depo derununda camekân ve dolaplar bulunur. Dolapların çekmeceleri kokusuz

.....

ağaçtan imal edilmelidir. Depo derununda icap eden teraziler bulunur.

Madde 33 — Zehir dolaplarının istiap edemediği fazla kısımlar depodaki hususî bir dolap içinde hıfzolunur. Bu zehirlerin kapları üzerinde nevi ve cinsleri vazih olarak yazılı olmalı ve gayet muntazam kısımlara tefrik edilerek dizilmiş bulunmalıdır. Bu dolabın üzerinde ayrıca büyük harflerle ve görünür tarzda (Zehir) kelimesi yazılmalıdır. Dolap daima kapalı durur ve anahtarı mes'ul müdür nezdinde bulunur.

Madde 34 — Eczanenin bütün aksamı pek ziyade temiz ve muntazam olmak lâzımdır. Bankoda kullanılan bütün malzeme gayet temiz tutulmalı, kaplar ve ispatüller her defa istimallerinde derakap yıkanarak temiz peşkirlerle kurulanmalıdır. Teraziler gayet dikkatle muhafaza edilerek pas ve sabreden masun bulundurulmak icap eder. Sair madenî alât ta daima temiz ve hüsnü halde bulundurulur.

Madde 33 — Kodekste yazılan mevaddın daima eczanelerde mevcut bulunması lâzım ise de bu talimatnamenin nihayetinde bulunan bir numaralı listedeki mevat her zaman kâfi miktarda bulundurulmak lâzımdır. Binaenaleyh bu gibi mevat tamamilen bitmeden evvel derakap yeniden tedarik dilmelidir.

Eczane hizmetleri

Madde 36 — Eczanelerde bulunan bütün eczanın kanunen kabul edilmiş olan kodekse muvafik olması lâzım olduğu

.....

cihetle gerek hariçten satın aldığı ve gerekse bizzat eczanesinde imal ettiği bilcümle ecza ve terkiyatın evsaf ve şeraitinden eczanenin sahip veya müdürü mes'uldür.

Madde 37 — Eczane sahip veya mes'ul müdürü zamanla bozulan ve safiyeti dışarı hanel olan eczayı tıbbiyeyi daima nazarı dikkat altında bulundurarak bunların bozulmadan evvel teccidini temin ve bozuklarını imha etmelidir.

Madde 38 — Tabipler ve münhasıran istimali hayvaniyeye mahsus mevât için baytarlar veya semli ilâçlardan yalnız iki numaralı listede muharrer envaına münhasır kalmak üzere dış tabipleri tarafından yazılmış ve kanundaki sarahate tevfiik edilmiş olan reçetelerden gayrisi imal edilmek üzere kabul edilemez. Okunmasında müşkülât çekilen reçeteleri yapmadan evvel yazan tabiple temas etmek şayani tavsiyedir.

Madde 39 — Reçetelerin muhtevi olduğu edviye gayet dikkat ve itina ile tartılarak temiz bir surette yapılmalı ve her gelen reçete sıraya konularak bilâ teahhür ihzar edilmelidir. Yalnız tabip tarafından (Müstacel) işareti vazedilen reçeteler diğerlerine takdimen yapılır.

Madde 40 — Kodekste sem olduğu veya ayrı bulundurulacağı gösterilen ve kodekste muharrer olmayıp bunlara mümâsil tesirde bulunan ilâçlar behemehal bir reçete mukabilinde verilir. Eczane sahip veya mes'ul müdürü tekrar istimalinde zarar gördüğü ilâçlar için tabibin tekrar edilmesi işaretini reçete sahibinden talep edebilir.

Madde 41 — (1369) numaralı uyuşturuucu maddeler hakkındaki kanunun birinci maddesinde mezkûr olan morfin, heroin, kokain ve emsali uyuşturuucu maddeleri havi reçetele

rin tekrarı caiz değildir. Bunların her defasında ayrı bir reçete mukabilinde verilmeleri lâzımdır.

Madde 42 — Kodekste muharrer miktarı azimden fazla miktar edviyeyi muhtevi reçetelerde bu devaların miktarını gösteren rakamın hizasında (!) işareti bulunmadıkça kanunun (31) inci maddesinin fikrai nihaisi mucibince hareket edilir.

Madde 43 — Zehirli ve müessir maddeleri muhtevi reçetelerin kâfi derecede melekeyi haiz olmayan çıraklar tarafından ancak mes'ul olan müdürün nezareti ve onun mes'uliyeti altında yapılması caiz olabilir. Zehirli ve müessir maddelerin ihzar ve tertibinde kullanılan alâtin başka maddeler için kullanılması caiz değildir.

Madde 44 — Reçeteler yapıldıktan sonra musaddak kopya defterine sırasile kaydedilir ve eczanenin büyük mühürde mühürlenip fiatı da yazılarak sahibine ilaçlarile beraber iade edilir. Ancak uyuşturucu maddeler kanununun birinci maddesinde zikredilen morfin, heroin ve kokain ve milhlerle yüzde yirmi santigramdan fazla morfin, heroin ve yüzde on santigramdan fazla kokaini ihtiva eden müstahzarları havi olan reçetelerin eczanede hıfzı icap ettiğinden eczacı bu reçetelerin bir suretini çıkarıp mühürleyerek fiatını da ilâveten sonra ilâç sahibine verir ve asıl reçeteyi de mühürleyerek hıfzeder. Eczane mühürünün müstatil şekilde olması ve eczanenin vitrini ile ruhsatnamedeki ismine tevafuk etmesi lâzımdır. Mühür basıldıktan sonra mahalli mahsusuna reçete kayıt defteri numarası yazılır. Mühür üzerine reçeteyi yapanın imzası vazolunmalıdır.

.....

Madde 45 — Yapılan ilâcın kabı üzerine matbu bir etiket yapıştırılır. Bu etiket üzerine eczanenin ismi, ilâcın yapıldığı tarih ve ilâcın sureti istimali Türkçe, okunaklıca olarak yazılır, ilâcın kullanılacağı tarzın ihtiyaca göre başka lisanlarda yazılması da caizdir. Reçetede hastanın ismi mevcut olduğu takdirde etiket üzerine işaret edilmelidir.

Madde 46 — Dahilden istimale mahsus ilâçların etiketleri beyaz üzerine siyah yazılıdır. Haricen kullanılacak ilâçların etiketleri ise turuncu zemin üzerine siyah yazı ile yazılır. Bundan başka haricî etiketler üzerine ilâcın gargara, tedhin için veya gözde müstamel olduğunu gösterir etiketler ilhak edilmelidir. Şiddetli zehirleri muhteva haricen istimale mahsus ilâçlar üzerine ayrıca (şiddetli zehir) yazılı bir etiket yapıştırılır.

Madde 47 — Bu suretle hazırlanan ilâç şişelerinin mantarları veya kutu ve kavanozların kapakları güzelce kapanıp bağlandıktan sonra mühür mumile ve küçük mühürle mühürlenir. Küçük mühür yalnız eczane sahip veya mes'ul müdürünün ismini ihtiva eder.

Madde 48 — Eczanelerde imal edilmek üzere bırakılan reçetelerin bunları yazan tabip ile sahibi olan hastadan veya hastanın adamından başkasına gösterilmesi veya aslının ve yahut kopyasının verilmesi memnudur.

Madde 49 — Eczanelerde eczacıların her ne suretle olursa olsun hasta tedavisine veya hastalara tedaviye ait vasayada bulunmağa kalkışmaları memnudur. Yalnız bir ilâcın sureti ahz ve istimali hakkında verilen izahat bundan müstesnadır.

Madde 50 — Hayatı tehlikeye ilkası melhuz olan cerh, tesemmünat vakayisinde veya her hangi bir vak'ayı müstacelede kazazedenin derakap bir tabip tarafından tedavisine imkân mevcut olmadığı takdirde eczacı tarafından münasip görülen tedabirin tatbiki icap eder.

Madde 51 — Eczacıların hastalardan fazla para almak maksadile tabiplerle her nevi şirket ve mukavele aktetmeleri memnudur.

Madde 52 — Eczacıların dükkân açmak suretile başka bir ticaretle iştiğal etmeleri ancak Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin müsaadesile olabilir. Bu gibi ahvalde eczane ile dükkân veya mağaza birbirleriyle kat'iyen müşterek olamaz.

Madde 53 — Kalfa ve çırakları olmayarak çalışan bir eczacı mahallin en büyük sıhhiye memurunun malûmatı tahtında olarak eczanesinden muayyen saatlerde gaybubet edebilir. Yalnız ihtiyaç halinde kısa bir zaman zarfında kendisinin buldurulması mümkün olmalıdır.

Madde 54 — İki veya daha fazla eczanesi olan yerlerde eczanelerin bir kısmı mahallî dairei sıhhiyesinin tensibile ve münavebe ile cuma ve bayram günleri kapayabilirler. Bundan başka geceleri de gene memurini sıhhiyenin tertip edeceği gece nöbetleri tutulur. Nöbetçi eczanelerin halk tarafından kolayca bilinmesi için tertip edilen cetveller Polis merkezlerine ve sair bu gibi alâkadar makamlara tevdi olunur.

Nöbetçi eczanelerden kepenkleri açık bulundurmayanlar kapılarına kırmızı bir hilâl resmedilmiş bir fener talik ederler. Kepenklerini açık bulunduranlar bu mecburiyetten varestedir. Gece nöbeti esnasında eczanenin behemehal açık bulunması

.....

lâzım olmayıp daima içeride muavin veya bir kalfa veya bunların mevcut olmadığı takdirde sahip veya mes'ul müdürünün bulunması ve müracaat vukuunda eczanenin açılarak getirilen bir reçetenin kabulü temini maksada kâfidir.

Kalfa ve çıraklar

Madde 55 — Her eczanede işin kesret ve ehemmiyetine göre kalfa ve çıraklar istihdam edilir. Diploma ve staj görmüş eczacılara muavin, staj görmek üzere eczanede çalışan diplomalı eczacılara ve lâakal beş sene çıraklık etmiş diğer yardımcılara kalfa ismi verilir. Bu evsafi haiz olmayanlar çıraktır.

Madde 56 — Muavin, kalfa ve çıraklar eczane sahip ve mes'ul müdürünün mes'uliyeti tahtında çalışırlar.

Madde 57 — Eczacı mektebinde tahsilde veya mektepten diplomalı olup ta henüz staj görmek üzere eczanelere kabul edilecek kalfaların müracaat veya infikâklarının bir defteri mahsusa kaydı ve kendilerine eczanede çalıştıkları müddet ve bu esnadaki faaliyet ve gayretlerinin derecesine dair vesaik itası lâzımdır. Bu vesikaların itasında azamî dikkat ibraz edilmeli ve birer kopyası da eczanede hıfzolunmalıdır.

Madde 58 — Bütün stajyer ve kalfaların hüsnü suretle talim ve tekâmüllerine hizmet eczane sahip veya mes'ul müdürünün vazifesi cümlesindedir. Çırakların tahsil ve tettebbüleri için kendilerinin hergün münasip zamanlarda serbest

bulunmaları temin edilecek ve amelî bir surette eczacılık san'atını öğrenebilmelerine ve kuyudat ve saireyi ifa etmelerine dikkat olunacaktır.

Madde 59 — Muavin ve kalfaların umumî surette hüviyet ve tercümei hallerine ait kuyut ve vesaik veya suretleri daima eczane sahip veya mes'ulü nezdinde bulunarak teftiş esnasında ve talep vukuunda müfettişe ibraz olunur.

Teftişat

Madde 60 — Eczaneler senede iki defa teftişe tâbidir, Teftiş Sıhhat ve İctimaî Muavenet Müfettişleri veya bunların bulunmadığı yerde Sıhhat ve İctimaî Muavenet Müdürleri veya hükümet tabipleri tarafından icra edilir. Umumî teftiş haricinde lüzum görüldükçe bu zikredilen memurini sıhhiye tarafından teftişat yapılır.

Madde 61 — Müfettiş teftişatı eczane ve müstemilâtının taharet ve nezafetine, intizamına, eczayı tıbbiye ve terkibatı saydelâniyenin kodekse muvafık ve mevcut müstahzaratı ispençiyariyenin ruhsatı haiz olup olmadığına, zehir dolaplarına ve muhteviyatına, alât ve edevatı sairenin kodekse derecei tevafukuna, terazilerin hassasiyet ve mükemmeliyetine, ecza kapları üzerindeki etiketlere, edviyei müstacelenin mevcut olup olmadığına, kopye defterindeki kuyudun intizamına, reçetelerin vaktü zamanile yapıp ilâçların usulü dairesinde sahibine teslim edilip edilmediğine, ilâç etiketlerinin ve mühürlerin şekil ve muhteviyatına, eczane sahip veya mes'ul müdürünün devam ve ademi devamına, eczanede kanunun 34 üncü maddesinde münderiç mevaddan gayrisinin bulunup bulun

madığına hulâsa eczaneye ait kâffeî muamelâta teşmil ederek bu hususata dikkat edecektir.

Madde 62 — Senelik umumî teftişlerin birincisi kânunusani bidayetinden haziran nihayetine ve ikincisi temmuz iptidasından kânunuevvel nihayetine kadar olan zaman zarfında yapılır. Fakat teftişatın mehmaemken bu müddetlerin ilk ayları zarfında yapılması daha muvafıktır.

Madde 63 — Müfettişler safiyetinden şüphe ettikleri mevat hakkında kanunun 39 uncu maddesi mucibince hareket ederler. Yalnız berayi tahlil alınacak nûmunelerin miktarı kodeksin gösterdiği muayene usullerinin gösterdiği miktardan az olmamalıdır.

Madde 64—Müfettişler teftişat netayicini matbu raporlardaki mahsus hanelere derç ve icap eden ihtarat ve vasayayı kopye defterine işaret ederler. Teftiş raporlarının altı, müfettiş ile beraber eczacı ve bulunmadığı takdirde muavin veya kalfa tarafından imza edilir.

Madde 65 — Her defa teftişte teftiş varakalarının reçete adedini gösteren kısmına bir evvelki altı ay (kânunusani - temmuz, temmuz - kânunuevvel) zarfında yapılan reçete adedi kaydolunur.

Madde 66 — Kanunun 34 üncü maddesinde muharrer eczayı tıbbiye ve mevaddı kimyeviye ve tuvalet eşyası meyanında hastaların tedavisinde müstamel bilûmum levazımı sıhhiye ile alât ve edevat dahildir.

Madde 67 — İşbu talimatnamenin tarihi neşrinden mevcut ve açık olan eczanelerden bina evsafi bu talimatname şeraitine uymayanlar ileride ilk fırsatta başka ve daha münasip bir binaya nakletmek üzere alâhalihi terkolunurlar. Yalnız alât ve edevatı ispençiyariyesi kodekste muharrer ecza ve mevadı kimyeviyeyi muhtevi olmayanlar bu noksanı bir ay zarfında itmam edeceklerdir.

Madde 68—332 tarihli «alelûmum eczaneler talimatnamesi» ahkâmı mülğadır.

Madde 69 — Bu talimatnamenin hükmü neşri tarihinden muteberdir.

Madde 70 — Bu talimatnamenin ahkâmım icraya Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti memurdur.

Müstacel edviye

Nitrite d'amyale	(Ampouls)
Ether	»
Cafeine	»
Huile camphrée	»
Morphine	»
Digalene	»
Ouabaine	1 /4 mg. »
Strophantine	»
Adrenaline	»
Stypticine	»
Hypophysine	»
İnsuline	»
Serum Antidiphtherique	
» Antidysenterique	
» Meningococcique	
» Antitetanique	

Serum Physiologique

» Glycosé

Eau distillée stérilisée

Müvellidülhumuza balon ve bombası.

**Semli maddeler içinden Diş Tabiplerinin
reçete ile vermeğe salâhiyettar
oldukları maddeler**

Arsenic ve müstahzarları (Haricî istimal için)

Bichlorure de mercure »

Chlorforme »

Cocaine »

Creosote »

Eau de laurier cerise »

Novocaine »

Opium müstahzaratı »

Suprarenine-Adrenaline »

HÜLÂSA:

Merinos koyunlarının sureti tevzii hakkındaki 1703 numaralı kanunun sureti tatbikini gösterir talimatnamenin tatbikine başlanması hakkında:

Kararname No. 10619

Evvelce Avrupadan getirilerek köylüye dağıtılmış olan Merinos koç ve koyunlarının bakım, iskân ve tağdiye şeraiti kontrol ve teftiş edilmek üzere hazırlanan merbut talimatnamenin tatbikına başlanması; İktisat Vekâletinin 4/2/931 tarih ve 5/38 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 7/2/1931 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur.

7/2/1931

**Merinos koç ve koyunlarının yetiştiricilere
sureti tevzii hakkındaki 1703 numaralı
kanunun sureti tathikını gösterir
Talimatname [*]**

1 — Merinos ırkının memleketimizde yerleşmesini temin maksadile İktisat Vekâleti tarafından mubayaa olunan Merinos damızlıkları, Vekâletçe tayin olunacak vilâyetler dahilindeki yetiştiricilere meccanen tevzi olunmuştur.

2 — Merinos yetiştirme mıntakası olarak kabul ve tayin edilen vilâyetlerdeki Islahı Hayvanat Komisyonları vilâyet dahilinde Merinos koç ve koyunu almağa talip ve yetiştiricilikte kabiliyeti olanların esamisini tesbit ve Baytar Müdürleri vasıtasile sürü sahibinin vaziyetini ve mevcut yetiştirme şekil ve şeraitini, koyunların otladığı merayı, iskân edildikleri ağılları ve yetiştiricilerin malı ve ziraî vaziyetini mahallinde tahkik ettirir. Tetkikat neticesi muvafık çıktığı takdirde sürü sahiplerine meccanen koç ve koyun emanet olunabilir.

3 — Merinos koç ve koyunu verilmiş olan sürü sahiplerinden aşağıdaki hükümleri havi bir taahhütname alınır.

A - Her yetiştirici kendisine verilen Merinos koyun ve koçlarını tarifnamesine tevfikân bakacağını;

B - Sürü sahipleri aldıkları beher Merinos koçuna kıvırcık ırkından veya uzun kuyruklu olmak üzere yirmi koyun

---

* 1703 numaralı kanun İdarenin 27 inci sayısında 1270 inci sahifede münderiçtir.

.....

tefrik edecek ve bunları koç katımı zamanında Merinos koçlarla beraber ayrı bir sürü halinde bulunduracaktır. Bu sürülerin saf ve yarımkan olmak üzere yetiştirileceğini deruhte edecektir.

C - Merinos koçlarını ve bunlara verilen koyunları iskân etmek üzere (ağıl kanununa ve tarifnamesine tevfikân) ağıl inşa ve idare edeceğini ve hayvanatın kışlık ot ve arpa ve saire gibi gıdasını evvelden iddihar edeceğini taahhüt eder.

Yetiştiriciler bu koyunlar için yonca ve senfuvan ziraati yapacaklardır.

E - Verilen Merinos koyun ve koçlarından hasta olanları hemen civar baytara haber verecek ve hayvanın ihmal ve bakımsızlık yüzünden telef olduğu ba rapor anlaşılırsa fiyatı olan meblâğı sürü sahibi tazmin edecektir.

F - Yetiştiricinin işbu taahhüdatına riayet eylediği ve bu suretle iki sene bilâ ârıza ve talimatnamesi mucibince damızlıkta kullandığı mahallî baytari raporile sabit olacak koç ve koyunlar sürü sahibine bilâ bedel terkedilecektir.

4 — Yukarıda tadat olunan taahhütlerini ifâ etmeyen sürü sahipleri bu sebeple hayvanların telefine sebep olmuşlarsa bedelleri tazmin ettirileceği gibi telef ve ziyan vukua gelmemiş olsa bile hayvanlar istirdat olunur.

5 — Taahhütname ile koç ve koyun almış olan bakıcılar mahallî Islahî Hayvanat Komisyonundan müsaade almadıkça bunları başkalarına devir ve teslim edemezler.

6 — Hastalanan Merinos koç ve koyunları mahallî baytari tarafından meccanen tedavi olunacaklardır.

—————

HÜLÂSA:

Cenevrede toplanacak Avrupa federal ittifadı tetkik komisyonunda müzakere edilecek mesail hakkında:

No. 10702

Hariciye Vekâletinden yazılan 25/2/931 tarih ve 3301/77 numaralı tezkereye:

Avrupayı alâkadar eden iktisadî mesailin müzakeresi maksadile Cenevre'de 1931 mayısı zarfında içtimai mukarrer Avrupa Federal ittifadı tetkik komisyonuna arzedilecek olan ve bizi de alâkadar eden mesailin bir kısmı ile hükümetimiz, bu bapta konferansların bazılarında iştirak suretile, yakından alâkadar olmuşsa da Avrupa'nın gittikçe artan iktisadî buhranına çaresiz olmak müstahsil ve müstehlik memleketler arasında iş bölümü tesis ederek mübadelâtı tanzim etmek ve netice olarak umumî harp sonunda mün'akit muahedelerle sunî bir şekilde paralanmış olan Avrupayı iktisadî zeminde bir araya getirmek için sarfedilen mesainin mevzuunu teşkil edecek olan mesailin bir kül halinde telâkkisi ile her mes'ele hakkında hükümetimizin noktai nazarının tesbit edilmesi lüzumlu görüldüğü bildirilmiş ve bu itibarla biri malî diğeri iktisadî mesaili tetkik etmek üzere Maliye ve İktisat Vekâletlerinde birer komisyon teşkili ile bu komisyonlara Hariciyece ta

.....

yin olunacak bir zatın memuren iştiraki ve tetkik edilecek mesailden bir kısmının sıhhiye, nafia ve tayyareciliğe taallûku hasebile bu işler için de lâzım geldikçe alâkadar vekâletlerle makamlardan komisyona mütehasıslar davet edilerek ihzari mesainin tanzim ve ifası bu komisyonlar tarafından bu suretle tetkik ve ihzar olunacak esasların heyeti umumiyesi siyasî noktai nazardan Hariciyece de tetkik olunduktan sonra Heyeti Vekilede tezekkür edilerek halen Avrupa'yı işgal etmekte olan belli başlı iktisadî mesail hakkında hükümetimizin siyasetinin ve Avrupa ittihadı komisyonunun önümüzdeki mayısta mukarrer olan içtimâna iştirak edecek heyeti murahasamıza verilecek talimat esaslarının tesbit edilmesi hakkında bir karar ittihazı teklif olunmuştur.

Keyfiyetin İcra Vekilleri Heyetinin 25/2/931 tarihli içtimânda görüşülerek Maliye, Nafia ve iktisat Vekâletlerinde birer encümen teşkil olunarak ve alâkadar vekâletlere ayrıca haber verilerek bahsi geçen ihzari mesail ve talimat esaslarının hazırlanması takarrür etmiştir.

25/2/1931

—————

HÜLÂSA:

Fransa, Yugoslavya ve Irak gibi iadei mücrimin mukavelesi müzakeratına iptidar etmemiş olan devletlerle iadei mücrimin muamelâtının sureti ifası hakkında:

Kararname No. 10846

22 temmuz 928 tarih ve 6887 numaralı kararnameye zeyildir :

Devlet emvalini zimmetlerine geçirerek veya bir cürüm işleyerek Fransa Yugoslavya ve Irak gibi bazı memleketlere kaçmış olan suçluların iadelerini temin etmek üzere 6887 T. kararnamenin, iadei mücrimin mukavelesi müzakeratına henüz başlanmamış olan devletlerle de tam bir mütekabiliyet esas gösterilmek şartile iadei mücrimin muamelâtına girişilmesi suretinde tevsi Hariciye Vekâletinden yazılan 6/ 12/930 T. ve 99503/611 No: tezkerede teklif edilmiş ve mütaleası sorulan Adliye Vekâletinin 2/2/931 T. ve 116013 No: tezkeresinde; bahsi geçen kararnameye göre Fransa, Yugoslavya ve Irak gibi kendilerine iadei mücrimin mukavelesi akdi teklif edilmeyen devletlere kaçmış suçluların iadesine teşebbüs edilmemesi icap etmekte ise de iadei mücrimin ve müzahereti adliye mukaveleleri akdi teklif edilmeyen ve müzakerata

başlanmayan hükümetlerle tam bir mütekabiliyet şartile iadei mücrimin muamelâtının kabulü; suçlarının iltica ettikleri memlekete sığınarak cezasız kalmamalarını ve sığındıkları memleketin asayışı için bir tehlike teşkil etmemelerini temin gibi faydaları mucip ve hududa mütecavir vilâyetlerde suçların azalmasına da müessir olacağından ve esasen Türk ceza kanununun 9 uncu maddesinin 4 üncü fıkrasında «ecnebi olduğuna ve cürmünün adı ceraimden bulunduğuna karar verilen kimsenin iadesi talebi hükümetçe kabul olunabilir.» Denilmekte bulunduğu cihetle kanunî mevzuatımıza muhalif ve devletin hukuku hükümransini muhil olmıyan bu husus hakkında bahsi geçen madde ile mukayyet olarak tevsian bir karar ittihazı muvafık olacağı bildirirmiştir.

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 11/2/931 tarihli içtimasında görüşülerek Adliye Vekâletinin teklifi, mütekabiliyet şartile kabul olunmuştur.

11/2/931

—

Belediye Muhasebe Usulü

Nizamnamesi

Hesap Devresi

Varidat bakayası devri

Madde 1 — Belediye bütçesinin hesap devresi her senenin haziranı iptidasından ertesi senenin mayısı sonuna kadar 12 aylık müddetten ibarettir.

Bu müddet içinde tahakkuk edip te tahsil edilmeyen varidatla hesap devresinden sonra geçen senelere ait olarak tahakkuk eden varidattan vuku bulan tahsilat, tahsil olunduğu tarihteki hesap devresine dahil olur.

Borçların devri

Madde 2 — Belediye bütçesinin hesap devresi içinde tahakkuk etmemiş olan masraf tediyeye olunamaz. Ancak senesi zarfında tahakkuk ettirilmemekle beraber ifa edilen hizmetlere ait masraflarla hesap devresi içinde tahakkuk edip te tediyeye olunmayan ve yahut inşaat ve tesisata müteallik programlı masraf kısmına dahil olup ta her ne suretle olursa olsun isti

.....

mal edilmeyen tahsisat ertesi sene bütçesinde taallük ettiği fasıl ve maddelere, belediye encümeni kararile nakledildikten sonra tediye olunabilir.

Fevkalâde tahsisat bakiyesi

Madde 3 — Programlı masraf kısmından her hangi bir sebeple bütçenin diğer kısımlarındaki fasıl ve maddelere münakale yapılamaz ve hesap devresinin hitamında programlı masraf kısmından devredilecek tahsisat bakayası olan nakit bankada muhafaza edilir.

Varidat fazlalarının bütçeye konması

Madde 4 — Mevcut nakit ve geçen sene bakayası bütçenin mukannen varidatı arasına yazılmaz. Geçen senelerde imha edilen tahsisat yeni sene bütçesine karşılık tutulamaz. Varidat fazlası encümence tetkik ve belediye meclisince tasdik olunacak hesabı kat'î ile taayyün eder ve bu takdirde belediyenin borçları da nazari itibara alınarak bütçeye ithal olunabilir.

Varidat bakayasının düşülmesi

Madde 5 — Muhasibin sun'u taksirinden mütevellit olmayarak beş sene tahsil olunmayan ve tahsili mümteni bulun

duğu dairesinin tetkikatı ve encümen mazbatasile tevsik olunan mütehakkik varidat bakayasının düşülmesi belediye meclisine teklif olunur. Bu hususta belediye meclisinin verdiği karara göre muamele olunur.

Bütçenin hazırlanması; tetkik ve tatbiki

Bütçenin umumî kısımları

Madde 6 — Belediye bütçesi varidat ve masraf olmak üzere iki umumî kısmı ihtiva eder. Belediye bütçesinin varidat kısmı Belediye kanununun 110 uncu maddesinde yazılı varidatı ve bütçenin masraf kısmı da mezkûr kanunun 117 inci maddesinde gösterilen masrafları gösterir.

Varidatın müstenit olduğu esaslar

Madde 7 — Kanuna müstenit olmadıkça hiç bir vergi ve resim ve harç ve naktî ceza kat ve tevzi ve tahsil edilemez. Vergi ve resim ve harç ve naktî cezalarının tarh ve cibayeti usulleri kanun ve nizamlarına tâbidir. Bütçeye konulan varidatın hangi kanun ve nizamnamelere müstenit olduğu bütçeye raptedilecek cetvelde gösterilir.

Varidatla tahsil masrafının ayrılması

Madde 8 — Varidat bütçeye tamamen gayrisafi olarak

.....

irat kaydolunur. Bunların tahsil ve idare masrafı bütçede taallûk ettikleri tahsisattan verilir.

Varidatın tahmini

Madde 9 — Bütçeye konulan varidat geçen son üç senelik varidatın kat'î hesaplarındaki tahsilatın vasatisile yeni sene için kanunen vergi ve resimlerin nisbetlerindeki tadilat ve mahallen vuku bulmuş sebepler nazari dikkate alınarak tahmin edilir. Son üç senelik tahsilat mukayese cetveli bütçeye raptedir.

Belediye baş âmirile müesseseler müdürlerinin verecekleri bütçe cetvelleri

Madde 10 — Belediye başâmirleri ve müesseseler müdürleri tarafından gelecek sene için icap eden tahsisat ile senei haliyedeki muhassesatı gösterir cetveller ve müfredat kadroları esbabı mucibe lâyhalarile birlikte kânunusani iptidasına kadar belediye reisine tevdi edilir.

Belediye varidat bütçesinin tanzimi

Madde 11 — Belediye hesap işleri müdürü veya muhasebecisi belediyenin varidat bütçesile kendi dairesinin masraf

.....

bütçesini tanzim eder ve bunları devairden gelen masraf bütçeleriyle birleştirerek esbabı mucibe lâyhahalarile birlikte belediye reisine iade ve tevdi eyler.

Belediye reisi tarafından bütçenin encümenine verilmesi

Madde 12 — Belediye reisi varidat ve masraf bütçelerini tetkik ve tevzin ederek teferrüatıle birlikte şubat iptidasında belediye encümenine verir.

Belediye encümeni tarafından bütçenin tetkiki

Madde 13 — Belediye encümeni iki ay zarfında bütçe tetkikatını ikmal ile esbabı mucibe lâyihasıle birlikte belediye reisine iade ve belediye reisi tarafından bütçe esbabı mucibe lâyihasıle birlikte 1 nisanda meclise tevdi olunur.

Masrafın tahakkuku

Madde 14 — Belediye bütçesine dahil bir masrafın tahakkuku ita âmiri olan belediye reisinin veya mezun kıldığı zatların tasdikile tamam olur. Masrafın tahakkuku, yapılan hizmetlerden ve kazanılan haklardan dolayı belediyenin zimmetine terettüp eden miktarının tayinidir.

Evrakı müsbite

Madde 15 — Her tahakkuk muamelesinin müsbit evraka müstenit olması lâzımdır. Bunların şekilleri, nevileri talimatname ile tayin olunur.

İta âmirleri

Madde 16 — İta ve tediye emirlerinde bütçenin tertibile fasıl ve maddeleri gösterilir ve bu evrak ita âmirile belediye muhasebecisi tarafından imza edilir.

Maaşla ücret ve masrafın ayrılması

Madde 17 — Belediye masraf bütçelerinde maaş ve ücretin aynı fasıl ve maddede gösterilmesi ve maaş ve ücret tertiplerinden masraf tertiplerine ve münakale icra edilen tertiplerden diğer tertiplere tahsisat nakli ve ücretin masraf tertiplerine ithali caiz olamaz.

Tahsisatı munzamma ve tahsisatı fevkalâde

Madde 18 — Belediye bütçesinde mevcut olup ta kifa

.....

yetsizliği sabit olan tahsisat için ilâvesi icap eden tahsisata (munzam tahsisat) ve bütçenin tanzim ve tasdik zamanında mutasavver olmayan yeni bir hizmet için verilen tahsisata (fevkalâde tahsisat) denir. Gerek bütçeye mevzu muhassasatın munzam tahsisat itası suretile tezyidi, gerek hesap devresi için bütçeye fevkalâde tahsisat ithali behemehal karşılık tedarik edilmesine ve belediye meclisinin kararına ve bütçeyi tasdika salâhiyettar makamların tasvibine mütevakıftır. Munzam tahsisat ve fevkalâde tahsisat malî sene içinde verilebilir.

Mütehavvil tahsisat

Madde 19 — Varidatın tahsil masrafı, muhakeme masrafı gibi mütehavvil tahsisatı mutazammın olup bütçede tasdik edilmiş kısımların icap eyleyeceği masrafların tesviyesi için tahsisat kifayet etmediği takdirde mes'ul muhasibin inhası, belediye reisinin tasdiki ve belediye encümeninin kararele bir fasıl dahilinde maddeden maddeye ve belediye meclisinin kararele de fasıldan fasla münakale suretile tahsisatın tezyidi caizdir.

Kat'î hesaplardaki bütçe açıkları

Madde 20 — Kat'î hesap neticesinde görülecek bütçe açığı yeni sene bütçesinden ayrılacak varidatla temin edilerek yeni sene bütçesi ona göre tevzin edilir.

İhtiyat akçesinin tefriki

Madde 21 — Belediye bütçesine konulan varidattan masraf bütçesinin yüzde onu tenzil olunarak mütebakisi safi varidat sayılır.

Belediye kanununun 131 inci maddesi mucibince icap eden ihtiyat akçesi bu safi varidattan alınır. Bu tahsisat belediye bütçesinde ayrı bir fasla kaydedilerek Dahiliye Vekâleti tarafından gösterilecek bir bankaya tevdi ve muhafaza olunur. Bu faslın hesap devresinden sonra düyun devri ve yahut malî sene içinde diğer fasıl ve maddelere nakli caiz olamaz.

İhtiyat akçesinin senesi içinde bankaya verilmesi

Madde 22 — Belediye bütçelerinden ayrılacak ve bankaya yatırılacak % 5 ihtiyat akçesini senesi nihayetinden evvel tevdi etmeyen ita amiri ve mes'ul muhasipler belediyenin mahrum kaldığı faizi tekiye ile mükellef tutulur ve haklarında cezai takibat yapılır.

Gayri melhuz masrafların sarfı

Madde 23 — Belediye bütçesinin gayrimelhuz masraflar faslındaki tahsisat, belediye encümeninin kararı ile sarfolunur.

Fasıl ve maddelerde münakale

Madde 24 — Bu nizamnamenin 3, 17, 21 inci maddelerinde menedilen hususattan maada fasıllar arasında münakale belediye meclisi ve bir fasıldaki maddeler arasında münakale belediye encümeni kararile yapılır.

Teberrulerin kayıt ve sarfı

Madde 25 — İvaz mukabilinde vaki teberrular belediye meclisine kabul edildiği takdirde bütçede ayrı bir fasla irat kaydolunur ve mukabili masraf bütçesine konur. Senesi zarfında kullanılmayan tahsisat ertesi seneye devrolunur.

Bütçe harici taahhütlerin tazmini

Madde 26 — Bütçe harici teahhütler, ita âmirleriyle belediye encümeni azaları tarafından tazmin edilir. Bu gibi tediyatı icra etmiş olan mes'ul muhasip dahi ita âmiri ve belediye encümen azalarile birlikte zamin olarak haklarında kanunî takibat yapılır.

**İta âmirlerinin mesuliyeti demlide
varakaları vermeleri**

Madde 27 — Masrafların bütçedeki tertibe mutabık olmaması ve yahut ahsistatan fazla bulunması ve maddî hatanın mevcudiyeti ve masrafın kavanin ve nizamat ve mukarrerat hükümlerine muvafık bulunmaması ve istihkak sahibinin huyiyeti dolayısıyla tedliyeden imtina eden mes'ul muhasip tedaviye ve mahsuba icbar edilemez, İta âmiri tarafından tahriren mes'uliyet deruhde edildiği takdirde muhasip tedaviye ve mahsuba mecburdur. Ancak mes'uliyeti deruhde varakası ita emrine rappedilir. Bu gibi tedaviye belediye encümeni ve belediye meclisi tarafından kabul edilmediği takdirde ita âmiri zamiridir. Bu suretle mes'uliyeti deruhde varakası almaksızın tediyatta bulunan mes'ul muhasip vaki sarfiyatı belediye meclisi kararile tazmin eder.

**Hükmü müteaddit senelere
şamil taahhütler**

Madde 28 — Büyük inşaat ve imalât için belediyelerce hükmü müteaddit senelere şamil taahhütler icrası her sene sarfedilecek miktarın karşılığı o sene bütçesine konulmak ve inşaat ve imalâtın miktar ve mahiyeti bütçe kararnamesinde tasrih edilmek suretile belediye meclisince mezuniyet verilmesine bağlıdır.

**Belediye varidatının belediye hizmetlerinden
başkasına sarfedilmemesi**

Madde 29 — Belediye varidatı, belediye kanununun 15 inci maddesinde gösterilen hizmetlerden başka bir cihete sarfedilemez.

Avanslar ve Krediler
Müstacel masraflar için verilecek avanslar

Madde 30 — Müteferrik ve müstacel masraf için belediye encümeni kararile mutemede verilecek avans miktarı bin lirayı tecavüz etmemek üzere belediye meclislerince tayin ve bütçe kararnamelerinde tasrih olunur. Bu gibi masraflar için defaten verilmesi icap eden para bin liradan fazla ise mutemede avans verilmeyip bankadan açılacak krediden tediye ettirilir.

Müteferrik masraflar için avans verilmesi

Madde 31 — Belediye encümenlerinden karar alınmaksızın avans verilemez. Münakaşa ve pazarlık suretile mübayaası belediye encümeninin kararına mütevakkıf olmayan ve müteferrik ve müstacel bulunan işler için yirmi beş lirayı teca

.....

vüz etmemek üzere doğrudan doğruya avans itası için belediye encümenleri ita âmirine salâhiyet verebilirler.

Avans tekerrürü ve mahsubu

Madde 32 — Bir mutemede verilecek avanslar mecmuu bin lirayı tecavüz etmemek üzere muhtelif fasıl ve maddelerden olabilir. Her mutemet sarfettiği mebalığa ait evrakı müsbiteyi azamî iki ay zarfında muhasebeye vermeğe mecburdur.

Belediye encümeninin kararında tasrih edilmiş olmak şartile bu müddet zarfında ibraz olunacak sarf evrakı muhteviyatı kadar yeniden avans verilmesi caizdir.

Mutemet işin hitamını müteakip avans bakiyesini derhal iadeye mecburdur. Her belediye için bir mutemet tayin olunur. Belediye kanununun 10 uncu maddesinde gösterilen şubelerin her biri için birer mutemet tayini caiz olduğu gibi muhtelif ve müteferrik işlerle muhtelif mahallerde yapılan inşaat ve tesisat için ayrı mutemet tayini de caizdir.

Avans bakiyesini ve mahsup evrakını vermeyenler

Madde 33 — Her mutemet senenin son gününde avans akçesinden kalan mebalığın henüz mahsubunu icra ettirmediği tediye evrakile birlikte tamamilen muhasibe iade edip hesabını kapatmağa ve muhasip dahi bu hesabı aramağa mecburdur.

Ecnebi memleketlerdeki mubayaatın tediyesi

Madde 34 — Ecnebi memleketlerde vuku bulacak mubayaat için mutemet memurlara bin liradan fazla avans verilmeyip dairenin göstereceği lüzum üzerine mahallî bankalarının birinde kredi açılır. Banka mutemedin göstereceği alacaklıya doğrudan doğruya tediyat icra eder.

Madde 35 — Mukavelenamelerde peşin itası meşrut olan mebalîğe mukabil bilâhare hizmetin ifasında mahsubu icra olunmak üzere ve teminat alınmak şartile avans verilebilir.

Kat'i hesaplar devir ve İdare hesapları Muhasibi mes'ullerin vazifeleri

Madde 36 — Belediye muhasebeci ve hesap işleri müdürü; belediye bütçesinin mes'ul muhasibidir ve aşağıdaki vazifelerle mükelleftir:

- 1 - Belediye bütçesini hazırlamak;
- 2 - Belediyenin varidat ve masraf bütçelerine ait kayıtlarla hesap defterlerini tanzim ve hesap muamelelerini tedvir etmek;
- 3 - Belediye varidat bütçesine konulan varidatı takip ve tahsil ettirmek;
- 4 - Belediye masraf bütçesi muhassasatından tahakkuk eden masrafları ita emrine rapt ve tediyesini temin eylemek;
- 5 - Mutemetlerin sarfiyat evrakını tetkik ve mahsup etmek;

- 6 - Bütçe kat'î hesaplarını yapmak;
- 7 - Paraya vaziyet edenlerle muhafazaya memur olanların hesaplarını almak;
- 8 - İdare hesabı vermek ve kanun ve nizamlarla kendilerine tevdi edilen vazifeleri ifa etmek.

Belediye varidatına vaziyet edebilenler

Madde 37 — Belediye muhasebeci ve hesap işleri müdürü ve belediye reisleri ve belediye encümen azaları hiç bir sebep ve vesile ile paraya vaziyet edemezler. Belediye varidatı müteselsil numaralı resmî makbuz mukabilinde tahsildarlar marifetile tahsil olunur.

Belediye varidatı tahsilâtının Bankalara verilmesi

Madde 38 — Belediye varidatından vuku bulan tahsilat bankaya tevdi olunur ve tediyat ita emirleri üzerine tanzim edilecek çeklerle bankadan tediye olunur. Banka mevcut olmayan yerlerde belediyelerce veznedar istihdamı caizdir.

Belediye veznedarlarının vazifeleri

Madde 39 — Veznedarlar, kendilerine tevdi olunan na-

.....

kitleri belediye sandıklarında muhafazaya mecbur ve ziyandan mesuldür. Belediye veznedarlarile tahsildarların vazifeleri talimatname ile muayyendir .

**İdare hesaplarını almayan ve
noksan hesapları göstermeyen
muhasiplerin mes'uliyeti**

Madde 40 — 29 uncu maddenin 7 inci fıkrasında yazılı memurların hesabına bakmayan veya selefinden devren aldığı hesapların noksanlarını göstermeyen belediye hesap işleri müdürü veya muhasebecisi bu memurlara terettüp edecek olan malî mes'uliyeti deruhde etmiş olurlar. Bu takdirde muhasibin rücu hakkı umumî hükümlere tâbidir.

**Aylık cetvellerin belediye
encümenince tetkiki**

Madde 41 — Belediye hesap işleri müdürü veya muhasebecisi tahakkuk eden ve tahsil olunan varidatı, tediyaı ve reddiyatı gösterir her ay nihayetinde tanzim edecekleri cetvelleri evrakı müsbitelele birlikte ertesi ayın on beşine kadar belediye encümenine tevdi eder. Belediye encümeni bu cetvelleri ve evrakı müsbiteyi tetkik ve tasdik eyler; hesap devresine ait bu cetveller belediye encümeni tarafından tetkik olunmadıkça bütçe hesabı kat'isi tanzim ve belediye meclisine sevkedilemez.

Muhasiplerin devir muhasebeleri

Madde 42 — Belediye hesap işleri müdürleri veya muhasebecilerinin işe başladıklarından infikâklerine kadar geçen müddet için tanzim eyledikleri muhasebe devir cetvelleri belediye encümeni tarafından tetkik ve tasdik olunur.

Bütçe kat'î hesap ihzar, tetkik ve tasdiki

Madde 43 — Belediye hesap işleri müdürü veya muhasebecileri nihayet eylül ayı içinde bütçe kat'î hesap cetvellerini hazırlayarak belediye encümenine tevdi edilmek üzere belediye reisine verilir. Belediye encümeni bu cetvelleri tetkik, kayıtlara tatbik ederek belediye meclisine verilmek üzere tetkikat neticelerini gösterir raporla birlikte belediye reisine verir. Belediye reisi kat'î hesap cetvelini Belediye kanununun 76 ıncı maddesinde muharrer raporlarla birlikte teşrinisani iptidasında meclise tevdi eder.

Demirbaş eşyanın muhafazası ve ayniyat muhasebesi

Madde 44 — Belediyenin her daire ve şube kalemlerinin baş âmirleri, demirbaş eşyanın muhafazası esbabını temin ile mükelleftirler. Ambar ve depo memurları talimat dairesinde

aynıyatın ithalât ve ihracatını mutazammin kayıtlar ve defterler tanzim ve her sene idare hesaplarını ve infikâklerinde devir muhasebelerini itaya mecburdurlar. Ayniyat muhasiplerinin idare haspaları ve devir muhasebeleri belediye encümeni tarafından tetkik ve tasdik olunur.

İstanbul mahallî idare bütçe ve hesaplarının sureti tanzimi

Madde 45 — İstanbul belediye bütçesinin muhasebe muamelâtı, vilâyet idarei hususiyeleri hakkındaki kanunî hükümlere ve vilâyet idarei hususiyeleri muhasebe talimatnamesi ahkâmına tâbidir.

İdarei hususiyeler için ahkâm mevcut olmayan hususatta bu nizamname hükmü İstanbul Belediyesinde de tatbik olunur.

Madde 46 — Belediye kanununun 152 inci maddesinin C fıkrasına tevfikân İstanbul Belediye bütçesinde açılacak büşterek teşkilât kısmına dahil devair ile memurlar kadrosu ve bu kısma Belediye ve Vilâyet varidatından karşılık gösterilecek tahsisat nisbeti Dahiliye Vekâletince tanzim olunacak bir talimatname ile tesbit olunur.

Mülhak bütçeler

Madde 47 — Belediyelerin mezbaha ve Darülâceze gibi müesseseleri için mülhak bütçe tanzim olunabilir. Mülhak bütçelerin şekli tanzimi bütçe ahkâmına tâbidir.

Mülhak bütçelerin murakabesi

Madde 48 — Mülhak bütçe muhasipleri, her ay nihayetinde varidatın tahakkuk ve tahsilatını ve tediyatı mübeyyin cetvellerile hesap devresi hitamında kat'î hesap cetvelini ve infikâklerinde devir hesap cetvellerinde encümene vermekle mükelleftir. Mülhak bütçe muhasipleri, taallûk ettiği müessesenin mes'ul muhasibidir. Müessese müdürü de bu bütçenin ita âmiridir. Bu müesseseler muhasebesi ve malî muamelâtı belediye muhasebe müdürünün murakabe ve teftişine tâbidir.

Madde 49 — Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Madde 50 — Bu nizamnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

.....

Şûrayı Devlet Kararı

Mülkiye dairesi mazbatası

HÛLÂSA :

Millet mekteplerine devam
etmeyenlerden alınacak nakdî,
cezaların mal sandıklarına tevdi
lâzım geleceğine dairi

No. 3316 /60

Millet mekteplerine devam etmeyenlerden talimatnamesi mucibince alınacak cezayı nakdilerin nereye ait olduğu hakkında sarahat mevcut olmaması hasebile bu cezaların idarei hususiye ve muvazenei unumiyeden hangisine tevdi edileceğinde vilâyetlerce tereddüt olduğundan ve vilâyetler idaresi kanununun 68 inci maddesinde mülkî memurlar reisleri tarafından ittihaz ve usulen tebliğ ve ilân olunan kararların tatbik ve icrasına mümaneat edenler hakkında hususî kanunlarda muayyen cezalar bulunduğu takdirde mahallî idare heyetlerince kabili temyiz olmamak üzere beş liradan yirmi beş liraya kadar para cezası hüküm olunacağı musarrah olup Millet Mektepleri talimatnamesindeki ceza dahi bu maddeye göre

.....

hükmedilmekte olduğundan ve Millet mektepleri ilk tahsili gaye ittihaz etmiş bulunmasına nazaran tahsile devam etmeyenlerden alınacak para cezalarının tedrisatı iptidaiye kanununun mevaddı malûmesine kıyasen Vilâyet hususî idarelerine aidiyeti daha ziyade ruhu kanuna muvafık görülmekte olduğundan bahsile keyfiyetin Şûrayı Devletçe tetkik ve bir karara raptı hakkında Dahiliye Vekâletinden Başvekâleti Celileye takdim ve Şûrayı Devlete havale buyurulan 28/4/930 tarihli ve 44/9/369 numaralı tezkere dairemize tevdi kılınmasile evveleminde mes'elede alâkadar bulunan Maliye Vekâletinin mütaleasının bilinmesine lüzum görülerek sebkedenden istifsara cevaben Vekâleti Müşarünileyhadan varit olan 24/7/930 ve 28/12/930 tarihli iki kıt'a tezkere ile birleştirilerek mütalea ve tetkik olundu.

Bu bapta Maliye Vekâletinin noktai nazarı Millet mektepleri talimatnamesinde başkaca ahkâmı cezaiye mevcut olmadığından mekteplere devam etmeyenlerden vilâyetler idaresi kanununun 58 inci maddesine tevfikân para cezası hükmedilmekte olup bu madde de cezaların idarei hususiyeye tevdi edileceğine dair bir kayıt bulunmadığı ve tedrisatı iptidaiye kanununun tadat olunan maddelerindeki cezalar o maddelerde yazılı faillere kabili tatbik olup bu cezaların ciheti aidiyeti vazı kanun tarafından tasrih edildiği ve Millet mekteplerine devam etmeyenlerden vilâyet idaresi kanununa tevfikân alınan cezaların Millet mekteplerinin gayesi itibarile tedrisatı iptidaiye kanununun mevzuubahs maddelerine teşbih edilerek yapılan istidlâl neticesinde idarei hususiyeye ait olacağı neticesine varmak doğru olmadığı cihetle alelûmum para cezaları gibi hazineye ait olan salifüzzikir para cezalarının idarei hususiyelere tevdiine imkânı kanunî görülmemekte olduğu merkezindedir.

.....

Millet mektepleri talimatnamesinde başkaca ahkâmı cezaiye mevcut olmayıp yalnız 50 inci maddede Millet mekteplerine devam etmeyen vatandaşlardan idare heyeti kararile ve istidat derecesile mütenasip olarak İdarei Vilâyat kanununun 68 inci maddesi ahkâmına tevfikan idare heyetince takdir edilecek miktarda cezayı naktî alınacağı muharrerdir.

Ancak bu cezayı naktilerin ciheti aidiyeti hakkında bir fıkra mevcut olmadığı gibi Dahilye Vekâletince medarı istinat ittihaz olunan tedrisatı iptidaiye kanununun 79, 82 ve 83 ve 86 ıncı maddeleri mektebi terk eden çocuk velisi kendisine teveccüh eden mecburiyeti ifa etmediği ve devamsızlığı görülen çocuk velisi ihtar için davet edilmişken icabet eylemediği ve bu haller tekerrür eylediği takdirde çocuk velilerinden alınacak cezayı naktilere metuf olup salifüzzikir kanunlarda bu cezayı naktilerin tedrisatı iptidaiye varidatı menabiinde olduğu tasrih edilmiş olmasına nazaran ahkâmı umumiye hilâfindaki sarahatin mevridine maksur olacağı tabî bulunduğundan Millet mekteplerine devam etmeyenlerden alınacak para cezalarının kıyas tarikile bu mektepler masarifine karşılık ittihazına kanunen imkân görülemez.

Türk ceza kanunu para cezalarının Devlet Hazinesi için alınacağı hakkında umumî bir hüküm vazetmiş olduğu gibi umumî bütçeye merbut «C» cetvelinde devlet varidatı envai meyanında mezkûr cezayı naktiler tatad edildiği sırada idarei umumiyei vilâyet kanununa istinaden alınacak cezayı naktilerde sarahaten yazılmış olduğuna göre Dahiliye Vekâletinin noktai nazarını kabule kanunen imkân görülememiştir. Keyfiyetin heyeti umumiyeye arzına 18/1/1931 tarihinde ittifakla karar verildi.

—————

Heyeti umumiye mazbatası

No. 321102

Mülkiye dairesinin 18 kânunusani 931 tarihli ve 3316/60 numaralı mazbatası heyeti umumiyede okundu.

Millet mekteplerine devam etmeyenlerden alınacak naktî cezaların idarei hususiye ve mal sandıklarından hangisine tevdi edileceği keyfiyetinin Şûraca tetkiki Dahiliye Vekâletinden talep edilmesi üzerine tafsilâtı mülkiye dairesi mazbatasında yazılı olduğu üzere Türk ceza kanunu para cezalarının Devlet Hazinesi için alınacağı hakkında umumî bir hüküm vazetmiş olduğu gibi umumî bütçeye merbut «C» cetvelinde devlet varidatı meyanında mezkûr naktî cezalar tatad edildiği sırada idarei Umumiyei Vilâyet kanununa istinaden alınacak naktî cezalar da sarahaten yazılmış olduğuna göre Millet mekteplerine devam etmeyenlerden alınacak naktî cezaların mal sandıklarına tevdi dairesi müşarünileyhaca beyan olunan mütalea 26 şubat 1931 tarihinde ittifakla tasvip olunmuştur.

.....

**Teşkilât, Fek ve İlhaklara ait
kararnameler**

HÛLÂSA:

Trabzon vilâyeti dahilinde dört
nahiye teşkil edildiğine dair:

Kararname No. 7141

Madde 1 — Trabzon Vilâyetinin Of kazasında Hayrat, Dernekpazarı ve Sürmene kazasında Köprübaşı, Dağbaşı namlarile birer nahiye teşkil edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

25/2/1931

REİSİCUMHUR

Gazi Mustafa Kemal

Dahiliye Vekili

Ş. Kaya

Başvekil

İsmet

.....

HÜLÂSA:

Antalya vilâyeti dahilinde iki nahiye teşkil edildiğine dair:

Kararname No. 7159

Madde 1 — Antalya Vilâyeti merkez kazasında, merkezi Karataş köyü olmak üzere Döşemealtı namile bir ve Akseki kazasının Kagraş köyünde bu namla bir nahiye teşkil edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

4/3/1931

REİSİCUMHUR

Gazi Mustafa Kemal

Dahiliye Vekili

Ş. Kaya

Başvekil

İsmet

HÜLÂSA:

Konya vilâyetinde Ereğli kazasının Çayhan nahiyesine merbut Badak köyünün Niğde vilâyetinin Bor kazasına ilhak edildiğine dair:

Kararname No. 7162

Madde 1 — Konya Vilâyetinde Ereğli kazasının Çayhan nahiyesine merbut Badak köyü mezkûr nahiyeden alınarak Niğde Vilâyetinin Bor kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

REİSİCUMHUR**Gazi Mustafa Kemal**

Dahiliye Vekili

Ş. Kaya

Başvekil

İsmet

Tamimler
Emniyet İşleri
Ş. II

HÜLÂSA:

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Krallığı arasında aktolunan iadei mücrimin ve müzaheretli Adliye mukavelelerinin mer'iyet tarihleri hakkında:

No. 420

Türkiye Cümhuriyeti ile İtalya Krallığı arasında aktolunan ve 12 kânunuevvel 1928 tarih ve 1365 numaralı kanun ile tasdik olunan iadei mücrimin ve 16 şubat 929 tarih ve 1394 numaralı kanun ile musaddak bulunan müzaheretli adliye mukavelelerinin teatisi tarihi olan 14 şubat 1931 den itibaren üç ay sonra mevkii mer'iyete gireceği Hariciye Vekâletinin iş'arına atfen tamimen tebliğ olunur efendim.

12/3/931

.....

İcra kılınan münakalenin pek cüz'î olması ve bunun da tahvillerine lüzum görülen memurlara sarfedilmesinden dolayı eshabı istihkakın matlubunun şimdilik tesviyesine imkân olmadığı cihetle vilâyetinizden gönderilen adet tahakkuk evrakı leffen iade edilmiştir. Mayıs nihayetinde düyuna kaydedilerek düyun ilmühaberinin irsali ve harcırah için müracaatta bulunulmaması tamamen tebliğ olunur efendim.

19/8/1931

Ş. II

HÜLÂSA:

Cenevrede toplanacak Avrupa Federal ittihadı tetkik komisyonunda müzakere edilecek mesail hakkında:

No. 1005

Mayıs 1931 tarihinde Cenevrede toplanacak Avrupa Federal ittihadı tetkik komisyonunda müzakere edilecek mesail hakkında hükümetimizin siyasetinin ve heyeti murahasamıza verilecek talimat esaslarının tesbiti için teşkil olunacak encümenler hakkında Başvekâleti Celileden tebliğ buyurulan İcra Vekilleri heyetinin 23/5/1931 tarih ve 10702 numaralı kararname suretinin musaddak bir aynı leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

(Kararname sureti mecmuanın baş tarafında İcra Vekilleri Heyeti kararnameleleri arasında münderiçtir.)

10/3/1931

HÜLÂSA:

Öksüzlere yardım cemiyeti tarafından çıkarılacak eserin tertip heyeti tarafından istenilecek malûmatın itasına dair :

No. 1055

Millî mahsulât, masnuat ve mamulâtımızı ve erbabı ticaretimizi ecnebi memleketlere hakikî şekillerile tanıtarak mahsulât ve mamulâtımız hakkında yapılmakta olan menfî propaganda ve iftiraları çürütmek maksadile Öksüzlere yardım cemiyeti tarafından Türkçe, Fransızca, İngilizce ve Almanca olmak üzere dört lisanda tap ve tertibine başlanan «Resimli Ziraat, Ticaret ve Sanayi Klavuzu» namındaki eserin mükemmeliyetini teminen mündericatinın sahih malûmata ve doğru rakkamlara istinat etmesi için eserin tertip heyeti tarafından merkez ve vilâyetlerden istenilecek iktisadî, zirâî, ticarî ve meslekî malûmatın itası Başvekâleti Celileden varit olan 7/3/1931 tarih ve 6/673 numaralı tezkerede emrû iş'ar buyurulmuştur.

Mezkûr heyet tarafından bu hususta istenilecek malûmatın itasının temini tamimen tebliğ olunur efendim.

Bilûmum vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

14/3/1931

HÜLÂSA:

Millet mekteplerine devam etmeyenlerden alınacak nakdi cezaların mal sandıklarına tevdiî lâzım geldiği hakkında:

No. 1173

Millet mekteplerine devam etmeyenlerden alınacak cezaların mal sandıklarına tevdiî lâzım geleceğine dair Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi ve heyeti umumiyesince ittihaz olunan kararları havi olup Başvekâleti Celileden tebliğ buyurulan mazbata suretlerinin birer aynı leffen gönderildi efendim.

Bilûmum vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

(Şûrayı Devlet kararı mecmuanın baş tarafında münderiçtir.)

24/3/1931

HÜLÂSA:

İstatistik Umum Müdürlüğünce 1931 yıllığı için istenilecek malûmata dair:

No. 1189

İstatistik Umum Müdürlüğünün 19/3/1931 tarih ve 168/18 numaralı tezkeresinin bir sureti leffen gönderildi.

Mezkûr umum müdürlükçe 1931 yıllığı için dairenizden istenilecek malûmatın teahhura meydan verilmeksizin derhal itasının temini tebliğ olunur efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

24/3/1931

Suret
İstatistik Umum Müdürlüğünün 19/3/1931
tarikh ve 163/18 No. 11 tezkeresi

Dairemizce istatistik kanunu hükümlerine tevfikane neşredilmekte olan İstatistik Yılığına ait malûmatı bazı devair ve teşkilâtın vaktinde ve istenilen şekilde göndermemeleri yüzünden üçüncü cilt yıllık teahhurla neşredilebilmiştir.

Dahil ve hariçte memleketin muhtelif faaliyet sahalarına ait vaziyet ve faaliyeti gösteren ve ona karşı olan itimadı takviye eden bu eserin memleket ve hükümet için arzettiği faydaları saymağa lüzum yoktur.

Hükümetin idarî, içtimaî, iktisadî mesailinde kendisine rehberlik edecek ve devlet teşkilâtının muhtelif faaliyet sahalarının kontrolünü temin edecek olan bu eserin muntazaman ve vaktinde çıkması hükümetçe ehemmiyetle takip edilmektedir.

Bunun temini de alâkadar dairelerin kıymetli muavenetlerini esirgememeleri ve İstatistik Umum Müdürlüğünün bu hususta isteyeceği malûmatı matlup şekilde ve tayin edilecek müddet zarfında sahih olarak vermelerile kabil olabilecektir.

Binaenaleyh 1931 yılı için pek yakında isteyeceğimiz malûmatı en cüz'î teahhura meydan vermeden ve bu bapta istatistik kanunundaki cezaî hükümlerin tatbikına mahal bırakmadan göndermeleri hususunun alâkadar dairelere şimdiden tebliğ buyurulmasını ehemmiyetle rica ve bilvesile hürmetlerimi teyit eylerim efendim.

TEL:

5/3/1931

Ş. II

İntihabat bürosu

Acele :

HÜLÂSA:

Tecdidi intihap hakkında:

No. 3

Büyük Millet Meclisi bugünkü içtimasında sureti aşağıda yazılı tahrir üzerine tecdidi intihabata karar vermiş ve keyfiyet ayrıca Başvekâletten de tebliğ olunmuştur. Derhal intihabata mübaşeret olunması.

Vilâyetlere, Birinci Umumî Müfettişliğe yazılmıştır.

Suret

Büyük Millet Meclisi Reisliğine tahrir

C. H. Fırkasının son aylarda memleketteki, Büyük Meclisteki ve hükümetteki idarî ve siyasî faaliyeti aleyhinde bir hava yaratılmağa çalışıldığı malûmdur.

Asırlarca mühmel bırakılmış bir memlekette ve bir millet hayatında filhakika bir çok eksiklikler ve ihtiyaçlar olması ve milleti kurtarıcı bu esaslı siyasetin tatbikatından memnun olmayacak kimseler bulunması tabiidir, ancak C. H. Fırkası millet ve memleket için en hayırlı programın kendi programı olduğuna ve milletin kendisile beraber bulunduğuna kanidir, ve milletin kendisine olan itimadını en şüpheli ve tereddütlü nazarlar karşısında da her zaman isbat edecek vaziyettedir.

C. H. Fırkası grubu yegâne ilham ve kuvvet kaynağı olan milletimizin Büyük Meclise seçeceği meb'uslarını yeniden intihap etmesini önümüzdeki yıllarda tatbiki muvafık gördüğü tedbirlere iştirak ve mütabakatı derecesini anlamak için dahi faydalı telâkki etmiştir.

Binaenaleyh teşkilâtı esasiye kanununun 25 inci maddesine tevfikan Büyük Meclisin tecdidi intihaba karar vermesini ve bu kararın derhal ilân edilmesini teklif eyeriz.

Afyon Karahisar Meb'usu

Tekirdağ Meb'usu

Ali

Cemal

Erzincan Meb'usu

Saffet Ziya

HÜLÂSA:

Müddetler hakkında:

No. 4

İntihabın icrasına başlanması 5/3/931 tarih ve 3 numaralı telgrafla tebliğ edilmiştir. İntihabı meb'usan kanununun gösterdiği müddetler muhafaza edilmekle beraber en kısa bir zamanda intihabın neticelendirilmesi matlup olduğundan aşağıdaki maddelerin göz önünde bulundurulması ehemmiyetle rica olunur.

Vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

Madde 1 — Meb'usan intihabı kanununun 5, 12, 13, 14 üncü maddeleri intihap muamelâtında gözetilmesi icap eden müddetlerden bahsetmektedir. Bu maddelerdeki müddetler aynen muhafaza edildiği takdirde intihabın nihayet «59» günde bitmesi lâzım gelir.

Ancak bunlardan yalnız on üçüncü maddede tasrih edilen on beş günlük tâlik müddeti ile on dördüncü madde ile verilen beş günlük istinaf müddeti, kat'î ve kısaltılması gayri mümkündür. Diğer müddetlere gelince:

A - Besinci maddede defterlerin tanzimi için sekiz günlük bir müddet verilmiştir. Bu müddet «sekiz gün zarfında» tabiri ile azamî bir müddet olarak kabul edilmiş olduğundan işlerde sür'at temini suretile tenzili kanunen kabildir. Binaenaleyh mezkûr defterlerin nihayet beş gün zarfında tanzimi esbabının istikmalî.

B - 1 2 inci maddede heyeti teftişiyeye defterler üzerinde yapılacak tetkikatın altı günden on beş güne kadar olabileceği tasrih edildiğine göre bu müddetin haddi asgarisi kabul edilerek behemehal altı gün zarfında temini.

C - 14 üncü madde heyeti teftişiyeinin itiraz üzerine vereceği karar için sekiz günlük bir müddet kabul etmekte ise de «nihayet sekiz gün zarfında» tabiri ile vazı kanun bu müddet için de kat'î bir müddet kesbetmemiş ve bir hat tayinine imkân vermemiştir. Binaenaleyh bu karara itirazatın vukuu anında derhal karara raptı ile intihabın bu yüzden teahhura uğramasına meydan verilmemesi ve neticenin bu suretle sekiz gün evvel elde edilmesi.

D - Yine on dördüncü madde ile verilen istinaf kararı müddeti de aynı esbabı mucibe dolayısıyla kabili tenzil olduğundan bunun da temini hususunun istikmalî lâzımdır.

Madde 2 — İntihabın kısa bir zamanda neticelenmesine en ziyade müessir olan müddetler alâkadarların itiraz ve istinafi için kanunun tayin eylediği müddetler olmasına göre defterlerin itiraza mahal bırakılmayacak surette sıhhatli olmasına, dikkat ve itina edilmesi çok ehemmiyetle nazara alınmalıdır.

Madde 3 — İntihabı meb'usan kanunu, sarahati lâzimeyi haiz ve şimdiye kadar bir çok defalar tatbik edilmiş bir kanun olduğundan tereddüdü mucip bir şey olması melhuz olmamakla beraber şayet sorulacak noktalar varsa anların derhal tetkikile bu sebepten dolayı kat'iyen intihabın teahhuruna meydan verdirilmemesi.

Madde 4 — İntihabı mebusan kanunu yeni harflerle matbu kanunlarımızın birinci cildinin 118 inci maddesinde mevcut olduğu gibi Vekâletçe tap ve bütün vilâyat ve kazalar ve nahiyelere gönderilen kanunların 1 inci cildinin 31 inci sahifesinde münderiçtr.

Madde 5 — Vilâyetçe tanzim edilecek intihap mazbataları Vekâlet tarafından tab ettirilmektedir. Bira kaç güne kadar gönderilecektir.

.....

T E L:

5/3/931

HÜLÂSA:

Defterler hakkında :

No. 5

Mebus intihabına esas olan kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde tarif edilen defatiri esasiyenin en az bir zamanda tanzim ve ihzarı aşğıdaki şekilde mümkün olabileceğı mülâhaza edilmektedir.

1 — Bundan evvelki meb'usan intihabatındaki esas defterleri mevcut olan yerlerde bugünkü zükûr nüfus vaziyeti bu defterlerle mukayese ve mukabele edilerek ölenlerin çizilmesi ve o tarihten sonra doğanların ilâvesi ve on sekizi ikmal edenlerin dahi buldukları defterden ait oldukları defterlere nakli suretlerde tashihi,

2 — Eski defterler bulunamayan yerlerde yeniden yapılması zarurî olmasına göre mahallât ve köyler muhtarlarının yapacakları bu defterler için kendilerine azamî muavenet ve müzaheret ve nezaret lâzımdır.

3 — Her iki şekil için dahi köyler ve mahalleler muhtarlarının kaza merkezlerine celbile kaymakam ve nüfus memurları nezaretinde ve gerek hükümet ve gerek belediye memurlarının yardımları altında defterlerin en kısa bir zamanda tanzimine himmet buyurulması ve defterlerin heyeti teftişiyelere tevdi olunduğunun telgrafla iş'arı.

Vilâyetlere yazılmıştır.

—————

.....

TEL:

7/3/1931

HÜLÂSA:

Meb'us intihabatına memurların yardım etmeleri hakkında :

No. 9

Meb'usan intihabının azamî sür'atle ikmalini teminen merkez ve vilâyetlerde bilûmum memurların intihap muamelâtına yardım ve kendilerine verilecek işleri derhal ifaya müsaraat etmelerinin temini Başvekâleti Celileden tamimen tebliğ buyurulmuştur. Bilûmum memurinin intihap işlerinde azamî yardımlarının temin edilmesi suretile inthabın sür'ati ikmalî.

Vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

—————

HÜLÂSA:

Belediye meclisi henüz teşekkül etmeyen mahallerde heyeti teftişiyenin sureti teşkili hakkında:

No. 26

1 — Fesh ve iptal veya sair suretlerle Belediye Meclisinin teşekkülü mümkün olmayan mahallerde intihabı meb'usan heyeti teftişiyelerinin sureti teşkili hakkında intihabı meb'usan kanununun onuncu muaddel maddesine bir fıkra ilâvesine dair Büyük Millet Meclisince bugün kabul edi

len kanun ikinci maddede arzedilmiştir. Vilâyetiniz dahilinde inthabı fesh veya iptal edilen veya belediye heyeti istifa eden ve yeni intihabın henüz yapılmaması veya neticelenmemesi hasebile belediye meclisinin teşekkülü mümkün olmayan mahallerde heyeti teftişiyelerin mezkûr kanuna tevfikân derhal teşkilde intihap muamelâtının teahhuruna meydan bırakılmaması ve malûmat itası rica olunur.

2 — Madde 1- İntihabı meb'usan kanunu muvakkatinin muaddel 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur: Ancak fesh, iptal veya meclis heyetini teşkil edecek miktarda aza ve yedek aza kalmamak gibi sebeplerle belediye meclisinin teşekkülü mümkün olmayan yerlerde, belediye hududu dahilindeki mahalle ihtiyar heyetleri belediye reisinin veya belediye kanununun 90 ıncı maddesi mucibince nasbolunan reis vekilinin riyaseti altında belediye binasında toplanarak belediye meclisi azalığına intihap olunmak evsafını haiz terilen miktarda heyeti teftişiyeye azası seçerler, olmak üzere kendi aralarından veya hariçten yukarıda gös-

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

(Kocaeli, İzmir, Artvin, Aksaray, Çanakkale, Edirne, Konya, İçel, İstanbul, Diyarbekir, Aydın, Denizli, Bilecik, Muğla, Giresun Vilâyetlerine).

9/3/1931

—

TEL:

10/3/931

HÜLÂSA:

İntihaba ait malûmatın telgrafla bildirilmesi hakkında :

No 29

- 1 — Esas defterleri heyeti teftişiyeye teslim edildikçe,
- 2 — Defterler talik olundukça,
- 3 — Müntehibi sani intihabı hitam buldukça keyfiyet kazalar ayrı ayrı gösterilmek üzere derhal telgrafla bildirilecektir.
- 4 — Ayrıca tesbit edilen zükûr nüfus miktarile tahakkuk edecek müntehibi evvel ve sani miktarları da bildirilmelidir.

Birinci Umumî Müfettişliğe, vilâyetlere yazılmıştır.

Ş: II

İntihabat büroso

HÜLÂSA:

Meb'us intihap, edilecek zevat namına tanzim edilecek matbu mazbatadan ( ) adet gönderildiği-ne dair:

No. 30

- 1 — İntihap neticesinde mebuslukları tahakkuk eden zevat namına tanzim edilecek intihap mazbatalarının nümunesine gayri muvafık olarak tanzim ve irsal edildiği takdirde noksanlarının ikmali için muhabereye ve zaman sarfına kat'iyen vakit müsait olmadığından intihabı meb'usan kanununun 52 ve 55 inci maddelerinde bahsolunan mezkûr mazbataların

.....

T. B. M. Meclisi nizamnamei dahilisine göre kabul edilen şekilde tabettirilen nüshalardan vilâyetinize (.....) adet gönderildi.

2 — Mazbatalar her meb'us için heyeti teftişiyece ikişer nüsha olmak üzere doldurulacak ve zirleri mezkûr heyetçe imzalandıktan sonra İdare Heyetince acilen tasdik ile Vekâlete gönderilecektir. Meselâ beş meb'us çıkararak bir vilâyette bu itibarla her meb'us için ikişerden on ve bir de umumunu havi olmak üzere bir adet ki cem'an on bir mazbata tanzim ve cümlesi Vekâlete irsal edilecektir.

3 — Haftanın muayyen gününde postası bulunmayan vilâyetler bu mazbataları en yakın posta merkezine en seri vasıta ile göndereceklerdir.

4 — Mazbataların noksatsız olarak tanzim ve bilâteahhur irsaline ziyade dikkat ve itina olunması ehemmiyetle ve tamimen tebliğ olunur efendim.

Bilûmum vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

11/3/1931

HÜLÂSA:

Nüfusu zükûr hakkında

:

No. 34

Zeyl: 29 ve 36 numaralı iki kıt'a Tele:

1 — Kaza itibarile 18 yaşına kadar olan erkek nüfusun bir kalem 18 yaşından fazla nüfusun da keza bir kalem ve mevcut nüfusu zükûrun keza bir kalem olmak üzere ayrı ayrı iş'arı.

Bilûmum vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

16/3/1931

TEL:

12/3/931

HÜLÂSA:

Muntehibi sani intihabı
hakkında :

No. 36

Zeyl: 10/3/1931 ve 29 Tele:

Merkez ve mülhakatta defterlerin heyeti teftişiyeye tesliminin, talik olduğunun ve muntehibi sani intihabı hitam bulunduğu ayrı ayrı tarih gösterilmek suretile iş'arı muktazidir.

Vilâyetlere, B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

12/3/1931

HÜLÂSA:

İntihaba ait muhaberatın tercihi
hakkında :

No. 40

İntihap münasebetile telgrafhanelerde mesai saatlerinin tebdili hakkında bazı vilâyetlerce müracaat vaki olmaktadır. Bu kabil muhaberatın mesai saatleri zarfında mahallerine sür'atle ve tercihan keşide ve sevkolunması lüzumu telgraf merkezlerine tamim ve ahiren tekit edilmiştir.

Muhaberatın intihabata ait olanlarının tercihi suretile mesai saatleri zarfında yapılması tamimem tebliğ olunur.

Birinci Umumî Müfettişliğe, vilâyetlere yazılmıştır.

HÜLÂSA:

Kazalara ait defterlerin aynı günde taliki hakkında :

No. 44

Bazı vilâyetlerde bir kazaya ait defterlerin muhtelif tarihlerde talik edildiği cereyanı muameleden anlaşılıyor, intizamı muameleyi temin için bir kazaya ait bütün defterlerin aynı günde talik edilmesinin temini.

Bilumum vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

16/3/1931

HÜLÂSA :

İntihabı meb'usan kanunu; hakkında :

No. 51

Müntehibi sani miktarının sureti tesbitinde tereddüt vaki olduğu cari muhabereden anlaşılmaktadır, intihabı meb'usan kanununun 21 ve 23 üncü maddeleri Büyük Millet Meclisi Kavanin mecmuasının birinci cildinin 373 üncü sahifesinde yazılı 3 nisan 339 tarihli ve 320 numaralı kanunla tadil edil-

.....

mistir. Mezkûr kanunun müntehibi sani miktarının sureti tesbitine dair olan 5 inci maddesi aynen aşağıya yazılmıştır.

Mezkûr madde mucibince müntehibi sanilerin tesbitinde esas birinci derecede müntehipler adedi alelilâk zükûr nüfus miktarıdır. Bir güna yanlışlığa meydan verilmemesi tamimden tebliğ olunur.

Bilûmum vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

Madde 5 — Bir nahiye dahilinde bulunan nüfusu zükûrdan her iki yüz kişi için bir müntehibi sani intihap olunur. Bu miktardan fazlası için berveçhi ati muamele ifa olunur. Üç yüze kadar bir, üç yüz birden beş yüze kadar iki, beş yüz birden yedi yüze kadar üç ilân müntehibi sani intihap olunur.

18/3/1931

TEL:

18/3/931

HÜLÂSA:

Defterlerin talik müddetleri hakkında :

No. 58

Bazı mahallerde defterlerin kanunen muayyen olan on beş günden evvel indirilmek istenildiği haber alındı.

İntihabı meb'usan kanununun 13 üncü maddesi sarahati veçhile defterlerin on beş gün asılı kalması ve 14 üncü madde mucibince de halkın itiraz haklarını istimal etmesi lâzımdır. Yanlışlığa mahal kalmamak üzere keyfiyet tamim olunur.

Vilâyetlere ve B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

TEL:

21/3/931

HÜLÂSA:

Erkek nüfus miktarı hakkında:

No. 73

1 — Vilâyetin erkek nüfusu miktarının bir kalem olarak hem rakam hem yazı ile iş'arı.

2 — Buna göre intihabı meb'usan kanununun 16 ıncı maddesine tevfikan tesbit edilen meb'us miktarının bildirilmesi.

Amasya, Artvin, Balıkesir, Beyazıt, Bolu, Bursa, Diyarbakir, Elâziz, Erzincan, Erzurum, Gümüşane, Hakkâri, İçel, Isparta, İstanbul, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Mardin, Muğla, Niğde, Ordu, Rize, Samsun, Siirt, Sivas, Tokat, Trabzon, Urfa Vilâyetlerine yazılmıştır. ,

No. 75

Müntehibi sani intihabatının hangi tarihte hitam bulabileceğinin acele iş'arı.

Vilâyetlere yazılmıştır.

21/3/1931

Gayrı Resmî Kısım

Mahallî işler Lehistan'da ve İsveç'te Vilâyet idareleri [*]

— 14 —

Avrupada en yeni mahallî idare kanunlarile mücehhez bulunan Lehistan'ın mahallî muhtariyetlere bahşettiği haklar ve salâhiyetler ve bunların istimali için yapılan teşkilât bundan evvelki makalelerde tetkik edilmişti.

Diğer bir çok memleketlerden daha mühim ve bariz bir şekilde devlet ve hükümetin diğer millî teşkilât ve makamlarile mahallî idareler arasında teşriki mesai esası Polonya mahallî kanunlarının vazettiği hükümlerin en mühimleri arasındadır.

Mahallî idarelerin hükümetle teşriki mesaisi noktai nazarından en başta, mahallî idarelere ait bütün malî işlerin 11 ağustos 1923 tarihli kanun mucibince merkezce ve diğer

---

* Baş tarafı İdare Mecmuasının 30 uncu sayısındadır.

.....

salâhiyettar makamlarca murakabe ve kontrolü gelir. Bu kanunun sureti tatbiki 17 haziran 1924 tarihli Riyaseticümhur kararnamesile tesbit edilmiştir. Bu kanun ve kararnamede mahallî idarelerin bütün malî salâhiyetleri, varidat ve nisbetleri, masrafların ne suretle kapatılacağı, mahallî idarelere ait müessesatın ne şekilde idare edileceği ayrı ayrı tasrih olunmuştur.

Bu teşriki mesainin ikinci kısmı bilhassa yol işlerinde kendini gösterir, yol işleri 10 kânunuevvel 1920 tarihli kanunla tesbit edilmiştir. Bütün yollar, köprüler ve meydanlar bu kanun hükmüne tâbidir. Kanunun esasına göre Lehistan yolları, devlet, vilâyet, kaza ve kommün yolları namile dörde ayrılmıştır. Her yol, kendi ait olduğu idare tarafından yapılmakla ve tamir edilmekle beraber, bütün yolların kenarlarına ağaç dikilmesi ve bunların muhafazası kommünlerin vazifesine dahildir.

Üçüncü kısım teşriki mesai polis işlerinde göze çarpar. 24 ağustos 1919 tarihli kanun mucibince, Lehistan'da bütün polis teşkilâtı Dahiliye Vekâletinin emrinde ise de hükümeti icra vasıtası olduğu kadar mahallî muhtar idarelerin de aynı suretle icra işlerini ifa eder. Ve bundan dolayı mahallî idareler masrafa iştirak ederler. Polis, Emniyeti Umumiyyeye ait vezâifini Dâhiliyyeye merbutiyeti itibarile tedvir eder.

*

**

Bundan başka en mühim işlerden birisi de içtimaî muavenettir ki bu hususta mahallî idarelere büyük işler ve ağır vazifeler tahmil edilmiştir. Muaveneti içtimaiyyeye ait ahkâm, 16 ağustos 1923 tarihli kanun ile tesbit olunmuştur. Mahallî idareler, içtimaî muavenet sahasında, bütün malûllere zayıflara, fakirlere bakmak ve onları himaye ve siyanet

etmekle mükelleftirler. Bilhassa yeni doğmuşlar, çocuklar, gençler bu himayeden müstefit olurlar. Annelerin, ihtiyarların, harp malûllerinin himayesi ve dilencilîğe karşı mücadele bu mühim vezaif arasındadır.

Sıhhati umumiyeyi muhafaza ve siyanet, hastane tesisi ve idaresi ve diğer sıhhi müessesat vücade getirilmesi ve bu vezaiften mahallî teşekküllere isabet eden aksam hükümeti devlet namına yapılacak bilûmum sıhhi işler, 19 ağustos 1929 tarihli sıhhiye kanunu ile tesbit olunmuştur.

Sari hastalıklarla mücadele hakkındaki 25 temmuz 1919 ve bilûmum aşilar hakkındaki 19 temmuz 1929 tarihli kanunlarla da mahallî idarelere vazifeler tevdi edilmiş hıfzıssıhhati umumiyenin siyaneti için mühim tedbirler ittihaz salâhiyeti verilmiştir.

Tahsili iptidaiyeye ait mekteplerin inşasında hükümet mahallî idareleri % 50 ye kadar inşa bedeline muavenet eder. Diğer umumî mekteplerin masarifi daimesi, tenvir ve teshin gibi masrafları mahallerine ait ise de muallimlerin maaşları hükümet tarafından tesviye olunur.

*

**

Lehistan mahallî idarelerinde malî ahkâm — 17 mart 1921 tarihli Polonya teşkilâtı esasiye kanununun 59 uncu maddesine göre devlet menabii varidatı ile mahallî idareler menabii varidatı esasta bir ise de nisbet itibarile ayrıdır.

11 ağustos 1923 tarihli mahallî idarelere ait malî kanuna nazaran, mahallî teşekküllerin iradı üç esasa tefrik olunabilir.

- A. — Vergiler
B. — Resimler
C. — Diğer iratlar.

Vergilerin en mühim aksamı hükümet vergilerine munzam kesirler halinde ise de mahallî idareler kendilerine ait müstakil vergi de tarh ve cibayet edebilirler. Kesri munzam halindeki vergiler, hükümet vesaitile tahsil ve muayyen zamanlarda mahallî idareler emrine tevdi olunur. Yalnız bir vilâyet dahilinde toplanan munzam kesirler yekûnu bir merkeze cemolunacak, kanunun tesbit ettiği nisbetler dahilinde vilâyetler, kazalar ve kommünlar arasında takdim edilir. Vilâyetlere muhtariyet verilen tarihe kadar, vilâyet hissesini hükümet alıyordu. Bilâhare bu irat ta mahallî tahsisini bulmuştur.

Resimlerden bir kısmı gayrimenkul malların satışlarında bayiin eline geçen paranın % 2 sinin noterler tarafından mahallî idareler namına tahsili ile elde edilir. Bundan maada muhtelif nisbetlerde alınan resimler vardır.

Bu idarelerin diğer varidatlarının istikrazlar, iane ve teberrülerle hükümet tarafından vaki olacak muavenetler teşkil eder.

Devlet memurları hakkındaki 9 teşrinievvvel 923 tarihli kanun hükümleri esas tutularak, mahallî idare memurları için de 29 kânunuevvvel 924 tarihli bir kararname tanzim edilmiştir.

*

**

İsveç te vilâyet idareleri

İsveç tarihi idaresine nazaran, burada mahallî idarelerin

teşekkülü çok eskidir, fakat en bariz şekli 1634 tarihinde İsveç arazisinin (lön) namile vilâyetlere taksiminden en sonra göze çarpar, her vilâyetin başında bir vali bulunur. Valiler kral tarafından tayin olunur. Bunların İsveç lisanında (Sandshövding) dir. Merkezi hükümet valisi (Derstathellare) ünvanını taşır.

Valiler vilâyette: Lönsstyrelse denilen vilâyet hükûmetinin başıdır. Fögderier namındaki ikinci derece idare taksimatı dahilinde mahallî vezaif Höradskrivare denilen mahallî idare kâtibi umumisi bulunur. 1862 tarihli müteaddit kanunlarla mahallî teşkilât ikmal edilmiş ise de en son olarak İsveç taksimatı idaresi ve mülkiye teşkilâtı 1924 tarihli Vilâyetler idaresi kanununa tâbidir.

*

**

Hakkı rey ve bundan mahrumiyet

İntihap hakkı — İsveç'te intihap hakkı bütün kadın ve erkeklere verilmiştir. Yalnız vilâyet meclisleri intihabatta asgarî 27 yaşında bulunmak şarttır. Vasiye muhtaç olanlar, müflisler, muaveneti içtimaiyeden yardım görenler, son üç senede bir senelik vergi borcunu vermemiş olanlarla mahkeme kararile rey hakkından mahrum edilmiş olanlar intihabat» iştirak edemezler.

*

**

Vilâyet meclisi

İsveç'te vilâyet meclisleri — Vilâyet meclislerine İsveç'lilerin verdiği isim (Landstng) dir. Bu meclisler vilâyetin temsil heyetleridir. Köy komonlariyle şehirlerde bu meclislerde temsil edilir. Askerî nüfusu elli bin olan her şehir kendisini mahallî hususatta muhtar olarak idare etmek üzere vilâyet meclislerine iştirak etmemek salâhiyetine maliktirler. İsveç te halen bu nevi altı şehir, ikisinin nüfusu elli binden az olduğu halde mahsus bir nizamname le ademi iştirak, hakkı verilmiştir.

Adedi aza ve müddeti temsil — Vilâyet meclislerinin aza adedi asgarî yirmidir. 27 yaşında bulunan kadın, erkek intihapçılar tarafından seçilen vilâyet meclisi azalarında temsil müddeti, bütün medenî memleketlerde olduğu gibi dört senedir. Fransa usulünü kabul eden bir çok memleketlerde meclis reisleri mahallî valiler olduğu halde İsveç'te, vilâyet meclisi reisini, bizzat meclis, kendi azası arasında seçer.

Vilâyet meclisleri her sene eylül ayı içinde içtima eder. Daimî encümen vazifesini görmek ve meclisin mün'akit olmadığı zamanlarda idarî vezâife bakmak üzere meclis azası arasında meclisçe bir daimî komite intihap edilir ki bunun ismi: (Förvltningsntesst) dir.

*

**

Vilâyet meclisinin vazife ve salâhiyeti

Vilâyet meclisinin göreceği işler — Vilâyet meclis, vilâyet menafii umumiyesine ait bütün işleri müzakere ve karara

.....

rapteder ve vilâyet dahilinde muhtelif sanayi ve ziraat işlerinin inkişafını tayin için bütün tedabiri ittihaz eder.

Aynı zamanda hutut muvasalasının hüsnü halde bulundurulması için icap eden mukarreratı ittihaz eyler. Maarif işlerde hıfzıssihhat umumi vezaifi, vilâyet meclisinin dairei salâh yetine dahil olduğu gibi, buna mümâsil ve devlete ait olmayan bütün mahallî vezaifi tedvir eder. Yani kommünların müzakere ve kara raptına salâhiyyetar olmadığı ve mahallî bütün işleri tetkik ve tesbit eyler.

Tatbikatta, sıhhiye mesailinde, hıfzıssıhatı umumiye için sarfolunan mebalîğın üçte ikisi vilâyetçe temin olunmaktadır.

Vilâyet meclisinin salâhiyetlerinden birisinde: Vilâyet meclisinde dahil olmayan şehirler murahhaslarile birlikte birinci meclis azalarını intihap etmektedir ki bu birinci meclisin, İsveç teşklâtı siyasiyesinde teşriî salâhiyeti vardır.

*

**

Birlikler teşkili — Vilâyet meclisleri arasında birlik tesis olunabileceği gibi vilâyet meclislerde meclise dahil olmayan şehirler arasında da birlik ve ittihat tesisi haiz olup, bu birlikler müşterek vezaifi tetkik ve karara raptederler, bu hususlar, 1919 tarihli bir kanun ile tesbit edilmiştir. Birlik meclis azaları, şehirler ve vilâyet meclisi tarafından seçilir.

Bu meclisler, kendi aralarından bir idare encümeni intihap eder ki bu encümen icra vazifesini görür.

Malî ahkâm — Vergiler bir sene idaresi zarfında tahsil ve cibayet olunur. Resimleri kommün idareleri tahsil ederler, mahallî varidat, irat üzerine mevzu nisbî hisselerle, üç bin kurondan fazla kıymetli arazi üzerinden alınan azamî % 6 ya

.....

kadar kesri munzam vergi ve resimlerle temin olunabilir. Hükümet mahallî varidatın üçte birine “kadar çıkan muaveneti neticesi olarak mahallî bütçeler üzerinde malî bir mürakaba hakkına maliktir.

*

**

Sıhî işler. — Umumî hıfzıssıhhat işleri kraliyet sıhhiye meclisi tarafından kontrol edilir. Her vilâyette bir sari hastalıklar komitesi bulunur. Memleket 252 sıhhiye mıntakasına taksim edilmiştir. Her vilâyette bir sıhhiye baş âmiri bulunur ki maaş ve tahsisatını hükümetten alır. Muavin sıhhiye memurlarının maaşları mahalleri sıhhiye mıntakalarınca tesviye olunur. Bu mıntakalara ait masarife hükümet ve vilâyetler muayyen nisbetlerde iştirak ederler. Aklî hastalıklar için vilâyetler tahsisat tefrikına mecburdurlar. Yalnız verem sanatoryomlar ile, tecrithanelere hükümette muavenet eder. Bundan başka her vilâyetin kabileler meclisi bulunur. Maaşları hükümetle vilâyetler tarafından müştereken tesviye olunur.

Okuyup yazma işleri. — Her vilâyetin bir mektepler meclisi bulunur. Bu meclisler 8-20 azadan mürekkeptir ki bu meclise İsveç’liler (Skolrâd) diyorlar. Meclisin müddeti dört senedir, iptidâî mektepler kommünlar tarafından tesis olunabileceği gibi vilâyetlerde de başlıca vazifeleri arasındadır. Vilâyetler, orta mekteplerde vücude getirebilirler.

Yalnız fennî mektepler hükümete aittir. Orta mektep tesisat ve masarifatına hükümet te iştirak eder. Sağır ve dilsiz mektepleri vilâyetler tarafından tesis ve idare olunur.

İçtimaî yardım işleri — Bu iş 1919 tarihli fakirler kanunile tesbit edilmiştir. Bu kanun mucibince her vilâyette yahut vilâyet birliklerinde çocuklar için bir ıslahhane bulundurulması mecburidir. Vilâyet sanayi mektepleri de ayni ahkâma tâbidir.

Yol işleri — Bütün memleket yollar ve geçitler noktai nazarından 379 mıntakaya ayrılmıştır. Her mıntakada bir yollar meclisi bulunur ki bu meclisler yolların inşa ve tamir ve hüsnü halde bulundurulmasına nezaret eder. Bizde olduğu gibi, İsveç'te de muayyen bir yol vergisi vardır. Bu para ekseriya yeni yolların inşasına tahsis olunur. Mevcut yolların hüsnü halde muhafazası bir çok ahvalde büyük arazi sahipleri tarafından temin olunarak masarifin onda üçü hükümetçe tesviye olunur.

Emniyet ve asayiş işi — Bu iş valiye aittir. Vali maiyetinde (Landsfogde) denilen polis baş âmiri marifetile bu vazifeyi ifa ettirir. Polislerin bir kısmı maaşlarını hükümetten alırlar. Diğer bir kısımları vilâyetçe tavnif ve tahsisatları vilâyet bütçelerinden tesviye olunur.

Norveç'te Vilâyet idareleri

Norveç idarei umumiyesi pek eski olmakla beraber 17 mayıs 914 tarihli teşkilâtı esasiye kanununa göre, icra kuvveti kral tarafından tatbik olunur. Hükümdarlıkla idare olunan her memlekette olduğu gibi burada dahi hükümdar gayrimes'ul fakat, icraatında kendinin imzası meşruttur. Teşri kudreti Starting denilen millet meclisine mevdudur. Kadınlar dahi meb'us olabilirler. Bu meclis umumî reylerle intihap edilen yüz elli azadan mürekkeptir. Merkez teşkilâtı dokuz vilâyete ayrılmıştır. Umuru mahalliyeye ile alâkadar olmayan bu kısa malûmatı yazmaktan maksat, başka memleketlerde olduğu gibi İsveç'te Dahiliye Vekâleti teşkilâtı mevcut olmadığını tesbit içindir. Polis işlerle beraber mahallî işlerin nezaret ve kontrolü Adliye Vekâletine verilmiştir.

*

* *

Vilâyetler — Bütün kraliyet memleketi Fylke denilen on sekiz vilâyete taksim edilmiştir. Bunların içinde dokuz yüz kilometre mürabbaı mesaha kadar küçük olanlar olduğu gibi kırk altı bin kilometre mesahasına kadar çıkanlar da vardır.

Nüfus nisbetleri de 44-180 bin arasında değişir. Yalnız iki büyük vilâyet olan ve birisi kırallık merkezi bulunan Oslo — Cristiania ile Bergen vilâyetleri hususî bir vilâyet idaresi teşkil ederler.

.....

Vilâyetlerin başında merkezi idarei umumiyesinin mülhakatta mümessili olmak üzere valiler bulunur. Bunların unvanı «Fylkesmand» dır. Valiler için muhtelif şartlar konmuştu. Bunlardan, otuz yaşından küçük vali olmamak kaydı bakidir. Valilerin âli tahsil görmüş olmaları şartile hukukşinaslardan olması kaydı bilâhare tadil edilmiş ve siyasî şahsiyetlerden dahi vali alınmıştır.

«Fylkesmand» lar yani valiler mahallî idareler üzerinde vâsi mikyasta kontrol hakkına maliktirler. Ve Decret royol idarei kiralile tayin olunurlar. Mahallî idarelere ait en son kanun 30 eylül 921 de neşrolunmuştur.

*

**

«Filke» denilen vilâyetlerden sonra idare taksimatı olarak «Herred» denilen kaza taksimatı yapılmıştır. Kazalar Norveç'te mahallî idarenin en küçük şeklini gösterirler.

Vilâyet meclisleri. — Vilâyet meclisleri «Fylkesting» unvanı taşırlar ve vilâyete merbut kazaların «herredsryre» denilen meclisleri reislerinin vilâyet merkezinde toplanmalarından teşekkül eder. Bu suretle iki dereceli intihapla teşekkül etmiş addolunabilir.

Valiler «Fylkesmand» vilâyet meclisinin «Fylkesting» mesai ve müzakerelerine iştirak ederler. Fakat karar ittihazında hakkı reye malik, değildirler. Ancak vilâyet meclisi mukarreratına tevfikan vilâyetin idaresinden mes'uldürler. Aynı zamanda vilâyette hükümeti merkeziyenin yegâne mümessilidirler.

.....

Vilâyet meclisleri içtimaatı adiyen seneden bir defadır. Vilâyetin, mektep, yol ve hastanelerine ait vezaif ve bilhassa polis hizmetlerde meşgul olurlar.

*

**

Kaza meclisleri — Herredstyre denilen bu meclisler kaza merkezlerinde toplanır. Ve azası üç sene müddetle intihap edilir. Yirmi üç yaşında bulunan kadın ve erkek intihap hakkına maliktir. Yalnız rey verdiği yerde son iki seneden beri ikamet etmekte bulunmuş olması şarttır. İntihap olunabilmek için iki sene mahallî ikamet şart olmakla beraber asgarî beş seneden beri Norveç'te oturmakta bulunmak şartı vardır.

Kaza meclislerinin içtima devreleri haricinde, her memlekette daimî encümen olduğu gibi burada dahi, meclis aza adedinin dörtte birinden mürekkep ve meclis tarafından müntehap «Formandskap» namında bir icra komitesi vardır.

Kaza meclisleri de kazalarına ait bütün mahallî vezaif üzerinde vâsi salâhiyete maliktirler. Bazı ihtisas işlerinde ve meselâ umumî hıfzıssıhhat ve mektep işlerinde meclis tarafından intihap edilmiş daimî ve nim müstakil komisyonlara vezaif tevdi olunabilir.

Varidat, arazi ve emlâk üzerine vazolunan taksî gelirlerinden temin olunur. Vilâyet bütçelerine kaza varidatından irat tefrik edilmesi usuldendir. Gerek kazalar gerek vilâyetler beş seneye kadar istikraz salâhiyetine maliktirler. Bundan fazlası için hükümetin tasvibi ve kralın iradesi lâzımdır. Kaza meclisleri üzerinde vilâyet meclislerinin bir nüfuzu ve faikiyeti yoktur.

*

**

.....

Mahallî idarelerin kontrolü — Kaza ve vilâyet meclislerinin bütün kararları valinin tasvibine arz olunmak mecburiyetindedir. Meclis kararları sülûsanı ekseriyetle kabul edilmişse muteberdir. Meclis kararları hakkında valinin bir noktai nazarı varsa meclis, ikinci defa keyfiyeti tetkik eder. Sülûsanı ekseriyet olmazsa akalliyette kalanlar kiralın tasvibini talep edebilirler.

Sıhhî işler için kazalarda «Herredslaeg» ve vilâyetlerde «Fylkeslaeger» denilen sıhhiye âmirleri bulunur. Vilâyet bütçelerinin müsaadesine göre her vilâyette bir veya müteaddit hastane vardır.

İlk tahsil için memleket yedi yüz kırk mıntakaya ayrılmıştır. Bunlardan altmış üçünü büyük şehirler teşkil eder. Diğer memleketlerden farklı olarak Norveç'te ilk tedrisat maaş ve masarifi devlet bütçesinden tesviye olunur, ilk tahsilin tamamii temini için her mıntakada Skolostire denilen bir maarif komisyonu vardır. Yalnız diğer medenî memleketlerde olduğu gibi ilk tedrisatın mahallî meclislerine bırakılması hakkında yeni fikir cereyanları ilerlemektedir.

Yollar için umumî bütçe ile mahallî bütçelerden tahsisat tefrik olunabilir. Vilâyetler arasında müşterek yollar için de vilâyet bütçeleri tahsisat koyarlar. Devletçe mühim görülen yolların tahsisatı doğrudan doğruya devlet hazinesine aittir.

K. Naci

Mahallî İdareler Umum Müdürü Muavini

—————